

gedenkboek, want zij zijn uitgewischt en de Heere zal of wil ze nooit meer gedenken. Van de zonde bevrijd, ten aanzien van het aandoen van den nieuwen mensch, want die is geschapen in rechtvaardigheid en ware heiligheid. En bevrijd van de zonde, door het verbond der genade, want „welgelukzalig is de mensch wien de Heere de ongerechtigheid niet toerekent”. En hoewel er nog zonde in ons is en in ons werkt, zoo is zij nochtans veroordeeld, want zij is met Christus gekruisigd. En den Heere Jezus aangedaan zijnde, is de oude mensch uitgedaan. En daar Christus ons dierbaar is en wij den ouden mensch van harte haten (hoewel wij doen wat wij niet willen en niet doen wat wij willen) zijn wij het niet meer, maar de zonde die in ons woont. Zoo zijn wij in bovengemelden zin, gestorven aan — en bevrijd van — de zonde.

Maar, let nu wel op het volgende, namelijk: toen God ons voorverordineerde om den beelde Zijns Zoons gelijkvormig te zijn, had dit *beeld* betrekking op hem in zijne menschwordmg. Want toen Adam geschapen was, had hij een lichaam van vleesch en bloed, eene redelijke ziel en het beeld van Christus op zich. Daarin was hij een voorbeeld desgenen die komen zoude. Hij kon het voorbeeld van Christus, als God beschouwd,* niet zijn. Want met welke inwendige begiftigingen de Heilige Geest de ziel van Adam ook mocht bedeed hebben, moest hij toch oneindig tekort komen, daarin dat hij het beeld des onzienlijken Gods zijn zoude.

Gods woord leert ons, dat Adam een voorbeeld was desgenen die komen zoude en ik heb u aangetoond, dat, toen Christus kwam, Hij een lichaam had als Adam. Hij was geworden uit eene vrouw. Hij was zijnen broederen gelijk gemaakt. Hij werd gevonden in gedaante als een mensch, ja in de gelijkenis van zondig vleesch.

Dit was Immanuël, God met ons, of God geopenbaard in het vleesch en dit beeld Christi zijn wij voorverordineerd gelijkvormig gemaakt te worden. Hij was geworden vleesch van ons vleesch en been van onze beenderen en had een redelijke ziel evenals wij. In allen deze was hij zijnen broederen gelijk geworden en naar Zijne belofte wijkt Hij

met Zijne genade en met Zijnen Geest nimmermeer van ons, en door deze worden wij Hem gelijkt gemaakt.

Dus heb ik bewezen dat de menschwording Christi, Zijn lijden en Zijnen dood, zijn daargesteld om ons naar Zijn beeld en naar Zijne gelijkenis te hervormen, en het is duidelijk, dat de Vader en de Zoon in allen deze tezamen werken. God bereidde het lichaam waarin Christus verscheen, de Vader zalfde hem en in alle de wonderen, die Christus deed, zegt hij: „De Vader die in mij woont, dezelve doet de werken”. In zijn lijden zeide de Zaligmaker: „Nochtans ben ik niet alleen, want de Vader is met mij”. Kortom: „God was in Christus, de wereld met zichzelf verzoenende. — Mijn Vader werkt tot nu toe en Ik werk ook”. Nu moet ik

Ie. bewijzen, dat de verkondiging van het evangelie is daargesteld als middel om de uitverkorenen Gods tot het deelgenootschap van het beeld Christi te brengen.

1e. Het evangelie belooft, dat alle Gods kinderen van den Heere zullen geleerd worden en dat zij Hem allen zullen kennen, van den kleinsten tot den grootsten. Dit is het eerste in het beeld Gods, dat door Adam verloren werd.

2e. Het evangelie verkondigt de gerechtigheid Christi en de liefde van God tot de menschen om hen dezelve te willen toerekenen. „Ik schame mij des Evangeliums Christi niet, want daarin wordt de rechtvaardigheid Gods openbaard, uit geloove tot geloove, zooals er geschreven staat: „De rechtvaardige zal uit den geloove leven”. En ons wordt geleerd, en de ondervinding leert het ons ook, dat „de rechtvaardigheid Christi is op allen en over allen die gelooven”. Adams gerechtigheid lag alleen in hem door schepping en afkomst, en bestond voornamelijk in liefde tot en verlustiging in God. Zij was het tweede gedeelte in Gods beeld dat op Adam lag en werd verloren toen de zonde en het vonnis der veroordeeling plaats greep. Maar onze gerechtigheid is de gehoorzaamheid Christi, die ons wordt toegerekend. Zij is volmaakt, goddelijk en eeuwig, oneindig beter dan Adam's gerechtigheid ooit geweest is.

3e. Het evangelie wordt genoemd de bediening des Geestes. God belooft ons een nieuwe geboorte door den Geest en dat de aanbidding der heiden& zal aangenomen worden, geheiligd zijnde door den Heiligen Geest. En om ons voor de ontvangst van den Heiligen Geest te bewaken, komen al de vaderlijke kastijdingen Gods over ons. „De Heere kastijdt ons tot ons nut, opdat wij Zijne heiligheid zouden deelachtig worden”. Het wordt ons ook verklaard, dat, „indien iemand den Geest Christi niet heeft, hij hem niet toekomt”. De heiligheid, het derde bestanddeel in het beeld Gods, hebben wij in Adam verloren. De zonde kwam in en alle ware heiligheid verliet hem.

4e. Het evangelie belooft ons de vernietiging van het deksel der onwetendheid, waarmede de god dezer wereld onze zinnen verblind heeft. Welk voorhangsel, zooals de profeet zegt, zal vernietigd worden door de zalving. Het leven en de onsterfelijkheid zijn door het evangelie aan het licht gebracht. Christus staat over ons op en schijnt in ons als wij in de duisternis en de schaduwen des doods gezeten zijn. Hij wordt ons tot een eeuwig licht, onze God tot onze heerlijkheid. Dit licht van Gods heerlijkheid werd door Adam verloren en de Satan spreidde het deksel van eene vervloekte duisternis over hem, hetgeen alle menschenkinderen bereikt heeft. „Duisternis heeft de aarde bedekt en donkerheid de volken”. Toen het licht van Gods heerlijkheid Adam verliet, kwam dit vervloekte deksel op hem,

5e. Het evangelie verklaart ons de liefde Gods tot de menschen, welke aan de wereld geopenbaard wordt door de gift van Zijnen dierbaren Zoon. Deze liefde wordt geopenbaard in de uitverkorenen Gods, door hen tot Christus te trekken en door Zijne liefde in hunne harten uit te storten door den Heiligen Geest. Dit wordt genoemd de besnijdenis des harten, opdat wij den Heere onzen God zouden liefhebben van ganscher harte, en mogen leven.

Deze zoete gestalte van Gods beeld in Adam, verliet hem bij den val en daar hij nu vleeschelijk gezind werd, vervulde de duivel hem met vijandschap tegen God, zoodat hij zich der wet Gods niet meer kon onderwerpen.

6e. Het eeuwig leven wordt ons voorgesteld in het heer-

lijk evangelie. Dit was de grootste zegen die het beeld Gods in Adam vergezelde. Ingeval van ongehoorzaamheid werd hij met het verlies van hetzelfde bedreigd. Hij werd ongehoorzaam en het leven Gods verliet hem. De zonde, de prikkel des doods, en de wet, de bediening des doods, en hij die het geweld des doods heeft, dat is de duivel, alles trad tegelijk bij hem binnen. En nu, om alles in weinige woorden te zeggen : God blies in Adam den adem des levens, en de mensch werd tot een levende ziel; en de Heilige Geest maakte hem levendig, verlichtte hem, en drukte Gods beeld in hem, en sterkte hem, om hem in dat beeld staande te houden, zoolang als hij gehoorzaamde.

Maar hij werd ongehoorzaam en stierf, en wij allen zijn oogenblikkelijk en geestelijk met hem gestorven, en werden den tijdelijken en eeuwigen dood onderworpen, Gods geest verliet hem onmiddellijk en hetgeen Job van alle kinderen der menschen zegt, werd het allereerst in Adam bewaarheid. „Indien hij zijn hart tegen Hem zet, Zijnen geest en Zijnen adem zou hij tot zich vergaderen; alle vleesch zoude tegelijk den geest geven, en den mensch zou tot stof wederkeeren”. Job 34:14–15. God nam Zijnen Geest weder tot zich, en Adam stierf ten opzichte zijner ziel. Daarna nam Hij Zijnen adem weder tot zich en Adam keerde weder tot stof.

IIIe. De zending des Heiligen Geestes is daargesteld om ons te vernieuwen en om ons de dingen te leeren kennen, die ons vrijelijk van God, in Christus geschonken zijn. Ook, om dit alles uit de volheid Christi te nemen en het ons toe te passen, opdat we herschapen worden in Christus Jezus, en dat de nieuwe mensch in onze zielen gewrocht wordt, naar het beeld desgenen die hem geschapen heeft, in rechtvaardigheid en ware heiligheid. Want wij zijn voorverordineerd om den beelde Christi gelijkvormig te zijn en deze gelijkvormigheid is, om ons naar het beeld Gods terug te brengen.

Het gelijkvormig maken bestaat daarin, dat wij, die het beeld van den ouden Adam dragen, te hervormen naar het beeld van den tweeden Adam, en om ons die opstandelingen zijn, terug te brengen om onderworpen te zijn aan den wille Gods, door ons buigzaam, onderwerpelijk,

en gehoorzaam te maken aan Jezus Christus. Hierom wenschte ook Paulus den dood Christi gelijkvormig gemaakt te worden. Hij begeerde dagelijks gekruisigd te worden aan de wereld, en de wereld aan hem. En dat, wanneer het den Heere mocht behagen hem tot bevestiging der waarheid en tot lijden te roepen, hij mocht worden bekwaam gemaakt zich gewillig te onderwerpen, opdat God in hem mocht verheerlijkt worden, hetzij in het leven, hetzij door den dood. En Paulus wist, dat dagelijks aan de wereld te sterven en een leven des geloofs op den Zone Gods te leven, en in den Geest te wandelen, en zich uit te strekken tot het wit van den prijs zijner hooge roeping, hem eenigermate zou bereiden om Christus dood gelijkvormig te worden. Vandaar deze waarschuwing: „ Wordt dezer wereld niet gelijkvormig, maar wordt verandert door de vernieuwing uws gemoeds” Rom. 12 : 2. Hoe meer iemand de wereld gelijkvormig is, hoe minder hij voor den dood bereid is. En hoe ijveriger iemand is om het pad te loopen, ziende op Jezus, hoe meer die mensch van gedaante veranderd wordt, want, terwijl wij als door een spiegel duisterlijk zien, worden wij toch naar datzelfde beeld veranderd van heerlijkheid tot heerlijkheid.

Nu ga ik over tot het herstel van dit beeld in den mensch en waar ooit dat beeld zal hersteld worden, moet eene geestelijke geboorte plaats hebben. Eenmaal zijn wij geboren. Deze geboorte was uit den bloede, uit den wil des vleesches en uit den wil des mans. Wij zijn geboren in het beeld van ons aardsch hoofd. God evenwel zegt, dat wij moeten worden wedergeboren, niet uit den wil des vleesches, noch uit den wil des mans, maar uit God. Zonder deze geboorte kan er geene gelijkenis met het beeld Gods zijn. Duizende belijders stellen zichzelve tevreden met letterkennis, doode vormelijkheid en uitwendige overeenkomst met menschelijke voorschriften. Zij worden omgevoerd, deels door toejuiching, deels door vreeze voor den leeraar, die zelf niets van dit beeld kent en die elke verschijning van de kracht des Geestes, door welke wij van gedaante veranderd worden, haat en geweld aandoet. Maar laat hen zoo wijs zijn als zij willen en hervormen zooveel hun be-

haagt, en standvastig bij hunne belijdenis blijven evenals de dwaze maagden, God evenwel zal hun beeld verachten. God heeft de bediening van het evangelie daargesteld als middel om de uitverkorenen tot het beeld en de gelijkenis van Christus te brengen. Hij heeft ook beloofd dat Zijn Geest met Zijn woord zal vergezeld gaan om de prediking van nut te doen zijn, terwijl Hij de wedergeboorte aan al het uitverkoren zaad beloofd heeft : „Ik zal mijn zegen op uw zaad uitstorten en mijn Geest over uwe nakomelingen”.

Daarom wordt ook het evangelie hier en daar heengezonden, waar er zich van dit uitverkoren zaad bevinden, teneinde die in te zamelen. Ook wordt het verboden, om het op sommige plaatsen te prediken, zooals gij in de Handelingen der Apostelen lezen kunt, omdat in drie plaatsen zich niemand van dit uitverkoren geslacht bevindt, die moet worden ingezameld.

Hier nu is acht te geven op een geheelen keten van samenloopende omstandigheden in Gods voorzienigheid, om diegenen te behouden, niet alleen door hen het evangelie te brengen, hetgeen genoemd wordt, de banier op te heffen voor den volke, maar ook door het geluid daarvan te doen uitgaan, om aan te kondigen waar die banier zich bevindt: „Haar geluid is over de geheele aarde uitgegaan en hare woorden tot de einden der wereld”, Rom. 10:18. Allen die het omhelzen, verbreiden het. Dit verwekt kwaadaardigheid in sommigen, vreeze in velen, en nieuwsgierigheid in anderen. Zoo zegt Paulus van de Thessalonicensen : „Want van u is het woord des Heeren luidbaar geworden, niet alleen in Macedonië en Achajen, maar ook in alle plaatsen is uw geloove dat gij op -God hebt, uitgegaan, 1 Thess. 1 : 8. Dit geluid gaat vooraf, en de goede tijdingen volgen. Dit geluid gaat op verschillende wijzen. Toen de Heere Farao met al zijn heir in de Roode zee verdronk, „deed Hij van het geluid zijns vals de heidenen beven”, Ezech. 31 : 16. Dit geluid kwam in de ooren van Rachab de hoer, in Jericho. Dit verhaalde zij aan de verspieders, zij doen haareenen eed en zij wordt gerechtvaardigd door het geloof. Het geluid van Salomons wijsheid bereikte het land der Sabbeërs, en bracht de koningin

van het Zuiden tot hem, zoodat zij kwam vanwege den naam des Heeren. Later kwamen de Sabeërs, mannen van groote lengte, onder de baniere Christi. Het geluid van de slachting van het leger der Assyriërs, bracht de Babylonische zaakgelastigden tot Hiskia, om van het wonder in dat land geschied, te hooren. De wijzen uit het Oosten die de ster gezien hadden, kwamen uit Babel en volgens Petrus, werd er naderhand een uitverkoren gemeente te Babylon gevonden. De hongersnood drijft Naomi uit Bethlehem, en zij brengt het geluid van Gods grootheid in het land Moabs, en het onwettig huwelijk van een harer zonen, moet Ruth tot Naomi brengen, en brengt hen allen tot God. Zonder dat de Syriërs daartoe zijn uitgedaagd, dringen zij vijandelijk het land Israëls binnen, en nemen een meisje gevangen, dat niets met 'den strijd te maken had, en zij wordt het middel om haren melaatschen meester tot Elisa te brengen. God geneest hem, en hij verloochent alle goden, behalve den God Israëls. Een hongersnood moet Elia tot eene weduwe te Zidon brengen en Eliza's voortdurend doortrekken door Sunan, moet de oogen en het hart der Sunamitische bewegen, hem te onderhouden omdat hij een man Gods was. Zoo moest er op den dag des Pinksterfeests eene groote menigte van allerlei natie te Jeruzalem zijn, en allen moesten-het woord hooren verkondigen in hunne landstaal. Toen dezen naar hun land waren wedergekeerd, deden zij het geluid er van uitgaan, dat weder door anderen werd weerkaatst. De Moorman moet te Jeruzalem komen om te aanbidden wat hii niet wist of kende. Hij keerde terug zooals hij gekomen was. Maar terwijl hij de profetie van Jesaja las, waarvan hij niets begreep, beveelt de Heilige Geest aan Filippus zich bij den wagen te voegen en hem de bedoeling er van uit te leggen. De Heilige Geest neemt intrek in zijn hart en hij reist zijnen weg met blijdschap. Hier strekt Moorenland zijne handen uit tot God. Augustinus gaat met eene schuldige conscientie van Carthago naar Rome. Daar gekomen, wordt hij hoe langer hoe erger, en vervalt in wanhopige ketterijen. Vandaar gaat hij naar Milaan, waar hij de waarheid hoort, zooals die in Christus Jezus is. God draagt

Zijne uitverkorenen van de baarmoeder aan, en verlost en bevrijdt ze tot aan den grijzen ouderdom, hoewel zij zelve daar niets van weten of kennen, totdat Hij „de duisternis voor hen tot licht en het kromme recht maakt”

Er is een loop van omstandigheden, die te samen werkt tot behoudenis van elk uitverkoren vat. Soms worden de ouders verplicht zich hier of daar heen te begeven, daar deze of **geene** uitverkorene moet worden terechtgebracht. Dan weer moet dit of dat uitverkoren zaad als leerjongen besteld worden of in dienst worden gebracht, of hier of daar te werk komen, opdat het geluid des evangelies de **ooren** bereikte van hen die geroepen moeten worden. Dit geluid, wanneer het eerst tot hen komt, blijft hun in het geheugen en dreunt hun in de **ooren**, tot het, of hunne nieuwsgierigheid gaande maakt, of hun in moeilijkheid brengt. Onder dit alles gaan zij, zooals zij dikwijls zeggen, tot nog eens om nog eens goed te luisteren, en als zij dan komen, verstaan zij van hetgeen zij **hooren**, dikwijls niet meer dan de blinden van de kleuren weten. Zij kunnen er maar niet achter raken, en toch kunnen zij het niet veroordeelen. Daarom besluiten zij om nog eens te gaan, maar waarvoor, dat weten ze zoo net niet, **Zoo vliegen** ‘zij rondom de kaars, of anders gezegd, spelen zij met den haak, tot zij niet meer los kunnen komen, terwijl het in het besluit **van** den hun onbekenden God ligt, **dat** dit ook nooit meer gebeuren zal.

De tijd zou mij ontbreken, wilde ik verhalen hoevelen er in **het evangelie-net** zijn **gevangen**, door de verschillende geruchten, die zij van mij gehoord hebben. Sommigen hebben van mij gehoord, dat ik een kolendrager geweest ben, en dat ik geen studie gehad heb. Daarom kwamen zij, ten volle overtuigd dat niemand zonder studie prediken **kan**, om mij toch eens te hooren. En God heeft hun meer kennis onder de dwaasheid mijner prediking gegeven, als zij ooit onder de verkondiging der Grieksche wijsheid hadden ontvangen. De beleedigingen en de onverzoenlijke kwaad-aardigheid waarmede mij sommige zeer verheven predikers, **t** met hun geheele schaar van belijders, bejegend hebben, heeft er niet weinig toe bijgedragen, om Gods uitverkorenen

tot Jezus Christus te brengen. Niet weinigen hebben, evenals de verloren zoon in een vergelegen land, zich in de ketenen hunner zonden gevoegd bij de burgers van dat land, namelijk bij de burgers van Jeruzalem, dat nu is. Deze hebben hen in hunne velden gezonden om de zwijnen te weiden, omdat zij predikten, wat zij zelf niet verstonden. Anderen werden gezonden om wat geld en gebeden bij elkander te rapen om de zieken te bekeeren, om bedestonden te houden en, hoogdravende redevoweringen te doen, om in werkhuizen te spreken en voor de misdadigers in de gevangnissen gebeden te doen, om te spreken tot der dood veroordeelden en die gehangen moesten worden. Dit alles noem ik zwijnen hoeden. Niet weinig van dergelijk werk gaat er tegenwoordig onder ons om. Niet weinigen van dit soort hebben naderhand, evenals de verloren zoon, een honger in hunne eigene zielen gevoeld. Zij hebben ook bevonden dat de draf die zij anderen gaven, hunzelve van den dood niet kon bevrijden. In hunnen nood liepen zij van de eene plaats naar de andere om voedsel te krijgen, maar tevergeefs.

Ten laatste hebben zij, doch met groot vooroordeel, en niet zonder veel vrees en beven, het gewaagd, den geilen Antinomiaan (*) te gaan hooren en tot hunne groote verwondering, hebben ze daar gevonden wat zij nooit verwacht hadden, en zijn onttooverd geworden evenals de Samaritanen, toen zij werden afgetrokken van Simon den toovenaar, en aan Filippus werden toegevoegd. Deze en meer andere samenloopende omstandigheden in Gods voorzienigheid, werken mede om Gods uitverkorenen het evangelie te doen hooren, en hun den Heiligen Geest te doen ontvangen door het gehoor des Woords ; hen door dien Geest te wederbaren en te vernieuwen en hen onder die wederbarende werkingen des Geestes den beelde Christi gelijkvormig te doen worden. Als Silo kotnt, zullen de volkeren dezelve gehoorzaam zijn, maar „niemand,” zegt Christus, „kan tot Mij komen, tenzij de Vader, die mij gezonden heeft, hem trekke”, Joh. 6 : 44. God werkt door Zijne voorzienigheid

(*) Zoo noemt Huntington hier zichzelf, met den spotnaam die zijne vijanden hem gaven.

en door de wet, om Zijne uitverkorenen tot Jezus te brengen, en Jezus neemt alles aan wat door den Vader tot Hem getrokken wordt. Dus, „mijn Vader werkt tot nu toe, en Ik werk ook”.

Nu zal ik voortgaan tot de bevestiging van dit beeld van Christus, door licht te geven aan de ziel over hun gebracht zijn ten eeuwigen leven, hetwelk het werk is van beide, den Vader en den Zoon. „Want even als de Vader de dooden opwekt en levendig maakt, zoo maakt ook de Zoon levendig dien Hij wil”, Joh. 5 : 21. Het is duidelijk dat al Gods uitverkorenen, beide door den Vader en den Zoon, worden geleerd. In de profeten staat geschreven : „en zij zullen allen van God geleerd zijn”. Daarom, „ieder die het van den Vader gehoord en geleerd heeft, die komt tot Mij”, Joh. 6 : 45. En uit het Woord Gods is het duidelijk dat wij de eene les leeren van den Vader, en een andere van den Zoon, terwijl het eeuwige leven het gevolg is van beider onderwijzing.. „En dit is het eeuwige leven, dat ~~zij~~ U kennen, den eenigen waarachtigen God, en Jezus Christus, dien Gij gezonden hebt”, Joh. 17 : 3. God onderwijst **ons** eerst uit de wet, door welke de kennis der zonde is, alsook die van den geestelijken dood en den toorn Gods. Dit onderwijs strekt om ons den ouden mensch te leeren kennen, om ons het beeld dat wij dragen van ons aardsche hoofd te ontdekken, en den doodstaat waarin wij allen van nature liggen, zoodat wij zien dat wij kinderen des toorns zijn, even als de anderen.

Vroeger heb ik reeds opgemerkt, dat ieder die het van den Vader hoort en leert, tot Christus komt. Gods onderwijs zal ons zeker onze behoefte aan Hem doen gevoelen. Daarom zegt David : „welgelukzalig is de man, o Heere, dien Gij tuchtigt, en dien Gij leert uit Uwe wet. Om hem ruste te geven van de kwade dagen, tot dat de kuil voor den goddelooze gegraven wordt”, Ps. 94 : 12—13. In het vorige vers spreekt David van de ijdele gedachten der menschen, „de Heere kent de gedachten des menschen dat ze ijdelheid zijn”. Daarom wordt de wet uitgezonden om den-menschen deze gedachten des harten te ontdekken,

en hen te doen weten dat ze allen aan den Heere bekend zijn, en dat al onze ijdele gedachten en valsche voorstellingen van God, en van de goedheid van onzen eigen staat, en den weg waarin wij Gode zoeken te behagen, en ons in zijne gunst aan te bevelen, ledig en ijdel zijn. Een doordringend werk der wet op onze harten, is noodig om ons van dit zelf bedrog te genezen. Want „door de wet is de kennis der zonde”, welke in dien spiegel bovengemate zondigende wordt. En daar de wet geestelijk is, bereikt zij de ziel en al de inwendigste deelen des harten. De oude mensch wordt in beweging gebracht, en de zonde neemt oorzaak uit de tot toorn verwekkende kracht der wet, om die te wederstaan. En daar de wet heilig is, verandert onze schoonheid in verderf. terwijl wij vervuld worden met alle soorten van begeerlijkheid. Dit vervult de ziel met schaamte en verlegenheid.

Hier wordt de oude mensch openbaar, met al zijne bedriegelijke lusten, en wij worden aan ons zelve bekend als de allerleelijkste, vuilste, onreinste en walgelijkste zondaar. Wel mag de profeet zeggen: „maar wij allen zijn als een onreine, en al onze gerechtigheden zijn als een wegwerpelij kleeid, en wij allen vallen af als een blad, en onze misdaden voeren ons henen weg als een wind”. De wet ons onze zonden ontdekt hebbende, vervult ons met schrik, terwijl eene groote vreeze ons overweldigt. Slaafsche vrees en angst nemen ons geheel in bezit. Het vonnis der wet wordt ons te huis gebracht, en de zonde levendig geworden en ontdekt zijnde, schijnt Gods vloek op ons, de toorn Gods treedt onze consciëntie binnen, en oefent daar een droevig werk uit, God verschijnt als een onverbiddelijk richter, en vertoont zich aan ons als een verterend vuur.

Dit noemt de Heere, een naderen tot ons ten gerichte, en Hij verschijnt ons beide als richter en als getuige tegen ons, „en Ik zal tot ulieden ten oordeele naderen, en Ik zal een snel getuige zijn tegen de toovcnaars, en tegen de overspeelers, en tegen degenen die valschelijk zweren, en tegen degenen die den loon des daglooners met geweld inhouden, die de weduwe en den wees en den vreemdeling

het recht verkeeren en Mij niet vreezen, zegt de Heere der heirscharen", Mal 3 : 5.

Als God dezen tekst toepast, wordt de zondaar voorzeker daardoor gevangen genomen, laat hem zijn wie of wat hij wil. Hij moge aan de eerste opsomming van aanklachten ontsnappen, de laatste zal hem zeker vatten, want in den natuurstaat is er geen vreeze Gods voor de oogen der menschen, totdat de Heere zelve die in het hart uitstort.

Als de Heere dus met ons handelt, dan weten wij dat Hij nabij ons gekomen is; wij gevoelen ons onder Zijne sterke hand en voor Zijn vreeselijken rechterstoel. Elken dag, ja ieder uur, brengt ons eenige vergeten zonde in de gedachten, of doet ons eene begeerte kennen, waarvan wij meenden vrij te zijn. Ja alles wordt openbaar, elke gedachte des harten wordt ontdekt, zooals Paulus ons beschrijft: „Maar indien zij allen profeteerden en een onge-loovige of ongeleerde inkwarne, die wordt van allen overtuigd en hij wordt van allen geoordeeld. En alzoo worden de verborgene dingen zijns harten openbaar, en alzoo vallende op zijn aangezicht, zal hij God 'aanbidden en verkondigen dat God waarlijk onder u is" 1 Cor. 14 : 24-25.

God, ons en onze booze daden alzoo openbaar gemaakt hebbende, worden wij voor Hem in den hoogsten graad schuldig bevonden. En daar wij niets hebben om op te pleiten, niets hebben te zeggen en geen deur der hope, noch weg van ontkoming zien, schijnt het ons onmogelijk toe ooit zalig te kunnen worden. De wet, het evangelie, God en onze conscientie, zijn allen tegen ons. Elken dag verwachten wij volslagen krankzinnig te worden, of in wanhoop weg te zinken, door den dood te worden afgesneden, of levend ter helle te varen evenals Korach en zijn gezelschap.

Somtiids denken wij dat het den duivel zal worden toegelaten ons in den nacht weg te voeren, niets van Gods hand verwachtede dan verderf en ondergang, ten volle overreed zijnde, uit hetgeen wij gevoelen, dat het onmogelijk is, verlost te kunnen worden.

Dit vervult ons met de allerwanhopigste vijandschap tegen God. De oude mensch, en iedere trek in het beeld

van den ouden Adam, vertoont zich. In plaats van met kennis, zijn wij vervuld met verwardheid, onkunde, blindheid des harten en gevoelige duisternis. Wij schijnen ons zelve toe de grootste dwazen der wereld te zijn. In plaats van met rechtvaardigheid vervuld te zijn, staan wij schuldig aan elk gebod van de wet en worden veroordeeld door iedere gedachte onzes harten, en door onze eigene conscientie; door elke godsdienstige en door iedere farizeër die in een schijn van godzaligheid en vleeschelijke gerustheid leeft. Ja, wij worden veroordeeld door elke vogel in de lucht en door ieder gedierte des velds, want zij allen schijnen op de een of andere wijze aan het doel te beantwoorden waartoe zij geschapen zijn.

Maar, wat ons aangaat, wij worden bestraft door den os die zijn bezitter kent en door den ezel die de krib zijns heeren weet; door den ooivaar en de kraanvogel en de zwaluw, die den tijd hunner aankomst waarnemen en ook door de mier, die haar voedsel in den zomer bereidt.

En in plaats van ware heiligheid, waarin wij geschapen waren, is er van het hoofd tot de voeten niets geheels aan ons. Wij zijn walgelijk in onze eigen oogen en verfoeien onszelven en verwonderen er ons elk oogenblik over, dat wij ons nog in het land der levenden bevinden, verstomd staande dat God ons niet, evenals een last van de aarde, wegdoet en afsnijdt, en ons naar onze eigene plaats zendt.

Dit zijn de vervloekte trekken van het beeld van den ouden Adam. In plaats van met liefde zijn onze harten met onuitdrukkelijke vijandschap tegen het beste aller wezens vervuld, en in plaats van heerlijkheid is er niets bij ons te vinden dan schuld en onreinheid, schande en schaamte, en wij vreezen een eeuwige verachting.

In plaats van leven, bevinden wij ons in de duistere streken en de schaduwen des doods. Dood in onze zielen, dood voor God, en voor alles wat goed is; dood door de wet en dood voor de rechtbank der billijkheid en onder de heerschappij des Satans, die de macht des doods heeft.

Evenwel, gedurende al dien tijd worden wij opmerkbaar en wonderlijk ondersteund. Inderdaad, dit onderwijs van

den Vader heeft ten doel om ons af te snijden van den wilden olijfboom, opdat wij op beteren stam geënt mogen worden, En het is tot diegenen, welke onder die onderwijzing verkeerden, dat de Zaligmaker zegt: „Komt tot Mij allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal U ruste geven voor uwe zielen”.

En waarlijk, wij zijn dan zwaar belast, want zonde en onreinheid, Gods toorn en satans woede, de verwijtingen van onze conscientie en onze eigen moedeloosheid, het gevoel van de doorwonding onzer zielen, en de vreeze dat het nog erger zal worden, is een ondragelijke ‘last.

En hoewel wij ons uiterste best doen naar lichaam en ziel, om Gods toorn te bevredigen en Hem tot medelijden te bewegen, doen deze dingen ons er aan wanhopen Hem ooit te behagen. Want wij gevoelen dan een wanhopige vijandschap tegen God, een opstandig worstelen om Zijne hand te ontkomen, om Zijne tegenwoordigheid te ontvlieden, of boven Hem te komen, of een of ander middel uit te denken om vernietigd te kunnen worden, opdát Hij ons ten laatste dage niet zou kunnen aan het licht brengen. En daar de satan onze zielen met lasteringen en lasterlijke gedachten tegen Hem vervult, en ons tevens de meest liederlijkste en onreinste gedachten instort, die zelfs door deze wereld niet begrensd worden, maar ons in opstand brengen tegen den hemel zelve, maakt hij daarvan zooveel mogelijk gebruik om alle roepen tot God te doen ophouden, en ware het mogelijk ons in zwarte wanhoop of wilde waanzin geketend ‘te houden. „Dit is *zijne* ure en de macht der duisternis”.

Niettegenstaande dit alles is het eene waarheid: „Gezegend is de man, dien Gij tuchtigt, o Heere, en dien Gij leert uit Uwe wet, om hem ruste te geven van de kwade dagen”.

Dit zijn de zwaar beladen zielen die rust noodig hebben en het is het voornemen Gods, dat zij, die dus van Hem geleerd worden, die ruste ook zullen vinden en in dezelve zullen ingaan. Daarom zegt ook de tekst: „om hem ruste te geven van de kwade dagen”. Jesaja, doelende op Christus, zegt: „dit is de ruste, geeft den moede rust en

dit is de verkwikking", Jes. 28 :12. En Christus tot de zoodanigen sprekende zegt : „komt tot Mij en Ik zal u ruste geven". Evenwel kunnen zij niet tot Hem komen, tenzij de Vader hen trekke.

Nu weet ik wel dat de bestrijdingen en schrikken door de wet teweeg gebracht, zoowel de verworpingen als de uitverkorenen overkomen. Nochtans is er een groot verschil in het onderwijs dat de Heere uit Zijne wet geeft, en hunne verschrikkingen en overtuigingen. Dit kunt gij uit het volgende opmerken.

1e. Er wordt een zegen aangekondigd over de arme zielen waarmede alzoo gehandeld wordt, namelijk, over hen die zoo getuchtigd en onderwezen worden uit de wet. Deze zegen is niet tijdelijk, of een zegen van tijdelijke zaken. Uit den tekst blijkt hier niets van, integendeel, het is eene der geestelijke zegeningen, waarmede God ons gezegend heeft, in den hemel in Christus. De zegen in de belofte beloofd is rust, die een zegen is van het nieuwe verbond, en die aan het volk Gods beloofd is: „welgelukzalig is de man dien Gij tuchtigt o Heere, en dien Gij leert uit Uwe wet, om hem ruste te geven van de kwade dagen".

2e. Waarin bestaat nu de voornaamste zegen die God geeft? En hierop antwoord ik: de voornaamste zegen van God is het leven. „De Heere gebiedt op den berg Sion Zijnen zegen en het leven tot in der eeuwigheid". Ik ben er zeker van, dat die bedroefde zielen, welker toestand de Zaligmaker in Zijne bergpredikatie beschrijft, waarvan sommigen treurden, anderen weenden, sommigen hongerig waren en anderen arm van geest, weer anderen zachtmoedig enz. en waarover de Heere Zijnen zegen uitsprak, allen onder dit werk der wet verkeerden, of anders gezegd, allen zich onder de kastijdende hand Gods bevonden, terwijl Hij hen onderwees uit Zijne wet.

3e. Daar nu de zegening Gods in leven bestaat, is het mij duidelijk dat deze zielen, onder deze onderwijzing uit de wet verkeerende, in stilte door God den Vader zijn levendig gemaakt, en dit is het, dunkt mij, wat de Zaligmaker bedoelt, als Hij zegt: „Want gelijk de Vader de

dooden opwekt en levendig maakt, alzoo maakt ook de Zone levendig dien Hij wil", Joh. 5:21. Want onder deze onderwijzing des Vaders, worden de arme zondaars wonderlijk opgewekt, uit al hunne vleeschelijke gerustheid gedreven, inderdaad opgewekt uit het bed van zorgeloosheid, en uit hunnen doodstaat in de zonde. Zij worden opgewekt uit hunnen staat van ongevoeligheid en voor Gods oordeel gesteld. Is dat nu geen levendig maken, dan zal het moeilijk te verklaren zijn, wat deze zegening des Heeren over hen dan eigenlijk is, zoomin als waárin de tuchtiging Gods en de onderwijzing uit Zijne wet dan bestaat. Wat meer zegt, de hevigheid hunner gewaarwordingen onder Gods kastijdende hand, de bewegingen of genegenheden hunner harten tot God, hun ernstig en aanhoudend roepen tot God bij dagen en bij nachten, hun ijverig zoeken naar God met het gansche hart, de nijpende honger naar rechtvaardigheid en naar het brood des levens, de smachtende dorst die hen kwelt, terwijl hunne zielen verschroeid worden door de vurige wet die hen God doet kennen, door wien zij de armen en nooddruftigen genoemd worden die water zoeken maar daar is geen en hunne tong versmacht van dorst, zeggende: „Ik de Heere zal ze verhooren, Ik de God Israëls zal ze niet verlaten", zijn allen van hetzelfde gehalte als bij den verloren zoon, toen hij tot zichzelf kwam. Hoe zouden zij, zonder *leven* te hebben, zulk eene genegenheid voor God kunnen gevoelen? De verloren zoon stond op en kwam tot zijn Vader, en God zegt, dat hij leven had: „Deze mijn zoon was dood en is levendig geworden".

4e. De Zaligmaker zegt ons: „De Geest is het die levendig maakt", en wederom, „en wanneer Hij, namelijk de Geest der waarheid, zal gekomen zijn, zal Hij de wereld overtuigen van zonde, gerechtigheid en oordeel". En het is onder de verborgen bewerkingen en de overtuigende kracht des Geestes, dat het handschrift dat tegen ons is, te voorschijn komt, en een toornig God zich aan ons openbaart.

Ik geloof, dat alle ware volgers van den Zaligmaker, zich in de dagen zijns vleesches, onder de onderwijzingen

des Vaders bevonden, want Hij vergelijkt ze bij vrouwen die in arbeid zijn, toen Hij ze verliet.

En inderdaad, zij werden niet in vrijheid gesteld, openlijk bekend, noch wedergeboren in volmaakte liefde, vóór dat de dag des Pinksterfeests vervuld was. Toen, ja toen eerst werden hunne vreezen en kwellingen buiten gedreven, ja ook de menschevrees, want tot op dien dag waren zij allen opgesloten, uit vrees voor de Joden.

Evenwel hadden zij leven in hunne zielen, zooals uit Petrus blijkt : „Heere, tot wien zullen wij henengaan? Gij hebt de woorden des eeuwigen levens”.

Ja de Geest des levens was in hen, hoewel hij hen niet vervulde met zijne blijdschap en vertroosting. Daarom zegt ook de Zaligmaker tot hen, toen zij begeerden dat Hij zoude bevelen dat er vuur van den hemel zou afdalen op de Samaritanen, dat zij niet wisten van hoedanigen geest *zij* waren,

ge. Het is de Geest die het hart ontdekt; „de Geest in den mensch is een lampe des Heeren, doorzoekende alle de binnenkameren des buiks”, Spr. zo : 27. (Eng. vert.)

Ik kan dien tekst niet verstaan zooals velen, die van dien geest of die lamp, de **ziel** van den mensch maken; want die is te zeer door den satan verblind en beneveld, dan dat zij alle de binnenkameren des buiks zoude doorzoeken. Behalve dat, heeft die lamp nog nooit de zonde van ongeloof uitgevonden, en daarom hebben wij een beteren noodig.

De Heere zegt: „Ik zal Jeruzalem met lantaarnen doorzoeken; en Ik zal bezoeking doen over de mannen die stijf geworden zijn op haren droesem”, Zephanja 1 : 12.

Dit werd vervuld in de dagen der apostelen. Want toen Christus Zijne discipelen verlicht en de waarheid ingegeven had, zegt Hij tot hen dat „niemand eene kaars ontsteekt en die onder een korenmaat of onder een bed, maar op een kandelaar plaatst, opdat allen die inkomen het licht zien mogen”. Hij zegt hun dat zij hun licht moeten laten schijnen voor de menschen. En toen Hij zijne uitverkorenen met deze lantaarnen doorzocht had, gaf Hij bevel aan het zwaard der Romeinen, om de vleeschelijk geruste Joden, die stijf

geworden waren op hunnen droesem, strengelijk te straffen.

6e. Jacobus zegt: „Naar Zijnen wil heeft Hij ons ge-
baard door het woord der waarheid, opdat wij zouden zijn,
als eerstelingen Zijner schepselen”, Jacobus 1: 18.

En Zijn woord wordt genoemd een onverderfelijk zaad,
dat eeuwig leeft en eeuwig blijft. Dit zaad verlaat ons
nimmer, maar eindigt in eene geestelijke geboorte. „Gij,
die wedergeboren zijt”, zegt Petrus, „niet uit vergankelijk,
maar uit onvergankelijk zaad door het levende en eeuwig
blijvende woord Gods”, 1 Petrus 1: 23.

Het is wel bekend dat er een geestelijke teeling en leven-
digmaking moet plaats hebben, vóórdat er eene geestelijke
geboorte plaats heeft, en het is door het woord dat God
ons teelt, terwijl Petrus zegt dat dit woord een onverganke-
lijk zaad is, dat eeuwig leeft en eeuwig blijft. Dit stemt
ook Christus toe, als Hij zegt: „Mijn woord is geest en
leven”. Maar gij zult mij tegenwerpen, dat het woord des
levens uitsluitend het eigendom is van het evangelie, en gij
spreekt hier van het werk der wet, en de wet is de bediening
des doods. Welnu, ik zal u die zaak duidelijk maken, als
gij maar goed wilt opletten.

Het is niet altijd een vonnis of een gedeelte der wet, of
uit de wet, dat in de ziel van den zondaar ingaat, als hij
eerst voor de rechtbank Gods gedaagd wordt. Dit was
het geval ook niet hij den grooten apostel der heidenen.
De stem die tot hem riep was : „Saul, Saul, wat vervolgt
gij Mij? Het is u hard de verzenen tegen de prikkels te
slaan”. Het licht dat met deze stem gepaard ging omscheen
hem, en de mannen die met hem reisden, maar de stem
desgene die tot hem sprak hoorden zij niet. Nu twijfel ik er
in het minst niet aan, of deze stem maakte Paulus levendig.
„De ure komt en is nu, wanneer de dooden zullen hooren
de stem des Zoons Gods, en die ze gehoord hebben zullen
leven”, Joh. 5 : 25. Het bovengemelde woord Saul, Saul,
enz. wordt niet gevonden in de wet der zeden.

De apostel beschrijft het woord des Heeren, en het in-
gaan er van in zijn hart, en welke uitwerking het op hem
had, als hij zegt: „Want het woord Gods is levendig en
krachtig, en scherpzijdender dan enig tweeszijdend zwaard,

en gaat door tot de verdeling der ziel en des geestes, en der samenvoegselen des mergs, en is een oordeeler der gedachten en der overleggingen des harten", Hebr. 4:12. De apostel beschrijft hier de eerste ingang van des Heeren stem in zijn binnenste, en hij zegt, het woord van God is levendig. Het maakt levendig en geeft leven.

Het is een zwaard om te doorwonden, terwijl het leven hem de wonde deed gevoelen, die het zwaard hem gaf.

Nu, hoewel het geen vonnis der wet was, dat Paulus in de ooren klonk, nochtans was hetgeen hij in zich gevoelde, de wet. Hij bevond eensklaps dat de zonde levendig werd. Daarom zegt hij, dat door de wet de kennis der zonde is. Deze bracht al zijne verdorvenheden in opstand en zette al zijn misdaden voor hem, veroordeelde hem ter dood, en hij stierf. „De zonde is weder levendig geworden”, zegt hij, „en ik ben gestorven”.

Maar nu wil ik mij verstouten het hart des apostels een weinig te doorgronden en u aantoonen hoe de zaken bij hem stonden en op welke wijze hij deze dingen ontdekte.

In de eerste plaats dan, zegt hij ons, dat het gebod tot hen kwam. „En zonder de wet, zoo leefde ik eertijds, maar als het gebod gekomen is, zoo is de zonde weder levendig geworden, doch ik ben gestorven” Rom. 7 : 9.

Nu kan men vragen, wat bedoelt hij met het woord gebod? De wet heeft vele geboden. Waarom noemt hij het „het gebod”, in het enkelvoud?

Naar zijne eigene uitlegging is de reden hiervan, omdat de geheele wet in één woord vervuld wordt, namelijk, *de liefde*. „De liefde”, zegt Paulus, „is de vervulling der wet”. De liefde in het hart, is één en dezelfde liefde. De wet eischt alleenlijk liefde en deze sluit alles in zich.

Evenwel heeft deze liefde betrekking op twee voorwerpen, namelijk God en den naaste. Daarom worden ook de geboden twee genoemd: „Aan deze twee geboden”, zegt de Zaligmaker, „hangt de gansche wet en de profeten”. Ja, onzen Heere, zegt er hetzelfde van als onzen grooten apostel. Neemt het derhalve, zooals Hij het heeft uitgesproken.

Een Farizeër, die tevens een wetgeleerde was, vroeg

den Heere, hem verzoekende: „Meester, welk is het grootste gebod in de wet? En Jezus zeide tot hem: Gij zult liefhebben den Heere uwen God, met geheel uw harte en met geheel uwe ziele, en met geheel uw verstand. Dit is het eerste en het grootste gebod. En het tweede, dezen gelijk, is: Gij zult uwen naaste lief hebben als u zelven. Aan deze twee geboden hangt de gansche wet en de profeten”, Matth. 22 : 36—39.

Hier zegt onze Heere, het tweede is gelijk aan het eerste. En die gelijkheid drukt Paulus uit door te zeggen, dat liefde in het hart de geheele wet vervuld. „De liefde is de vervulling der wet”, van al de tien geboden.

Dit neemt de apostel uit de Psalmen: „Aan alle volmaaktheid heb ik een einde gezien, maar Uw gebod is zeer wijd”, Ys. 119:96.

Vandaar heeft Paulus het aangehaald en David zegt: „Dit is het gebod en het is zeer wijd, want het reikt tot God in de hoogste hemelen en vraagt om liefde uit alle krachten der ziel. Het breidt zich uit tot het geheele menschelijk geslacht, naar de uitlegging van Christus, hetzij vrienden of vijanden, al hebben in vorige tijden de ouden het tegendeel gezegd, zooals er geschreven staet: „Van de ouden is gezegd, enz.“, maar Ik zeg u, hebt uwe vijanden lief”.

Hierin stemt Paulus met David overeen, als hij dit „het gebod” noemt. David, in deze zaak sprekende, zegt: „Aan alle volmaaktheid heb ik een einde gezien”. Paulus volgt hem en zegt: „Maar het einde des gebods is liefde, uit een rein harte, uit een goede conscientie en uit een ongeveinsd geloove”, 1 Tim. 1 : 5.

Dit, zegt David, is alle volmaaktheid; en Paulus zegt: „En boven dit alles, doet aan de liefde, dewelke is de band der volmaaktheid”, Colos. 3 : 14.

Hiermede stemt ook Johannes overeen: „daar is in de liefde geen vreeze, maar de volmaakte liefde drijft de vreeze buiten. God is liefde, en die in de liefde blijft, die blijft in God en God in hem. Hierin is de liefde bij ons volmaakt”, 1 Joh. 4 : 18 en 16 : 17a.

De wet eischt en beveelt liefde, **en** dit gebod is zeer

wijd, het reikt tot vrienden en vijanden. Dit gebod was het dat tot den apostel kwam en toen het kwam vond het hem zoo vol van wanhopige woede, kwaadaardigheid en vijandschap tegen God, als de duivel zelve. Hij was bezig om Christus te vervolgen, Hem tegen te staan en alles te doen wat mogelijk was om zich tegen Hem te verzetten. Hij lasterde Hem, dat is, hij had Hem vervloekt, 1 Tim. 1 : 19 en de gemeente verwoestende, had hij anderen gedwongen te herroepen en hunne belijdenis van Christus te laten varen. Hij dwong hen te lasteren en den Zaligmaker te vervloeken om hunnen afval te bewijzen en te bevestigen. „Ik, zegt Paulus, dwong hen te lasteren”, Hand. 26 : 11.

Na Paulus bekeering wierpen zijne vijanden hem dit in het aangezicht. Maar wat Paulus gedaan had, **was** geschied in diepe onkunde en ongeloovigheid, en zooals hij meende, om Gode een dienst te doen. Maar de Geest onderwees hem beter. „Daarom”, zeide hij, „maak ik u bekend, dat niemand, die door den Geest Gods spreekt, Jezus een vervloeking noemt. En niemand kan zeggen, (met toepassing op zichzelf) Jezus den 1-Ieere te zijn, dan door den Heiligen Geest”, 1 Cor. 12 : 3.

Dit vreeselijk werk gaat tot op heden onder de Joden zijnen gang, want zij kunnen geen beteren naam voor den Zone Gods uitdenken.

Dit was al de liefde tot God, door de wet der zeden in het hart van Paulus gevonden, terwijl er ook in Paulus niet meer liefde tot den naaste, dan tot God gevonden werd.

Want sommigen van hen had hij dikwijls in iedere Synagoge geslagen, anderen had hij in de gevangenis geworpen, sommigen had hij verjaagd naar de buitenlandsche steden, anderen had hij gedwongen hunnen grooten Schep- per te lasteren. Tegen sommigen had hij voor de recht- bank getuigd, anderen had hij gedood, en ook de kleederen bewaard dergenen die anderen steenigden. En dit alles, niet uit liefde tot zijnen naaste, „maar uitermate tegen hen woedende”.

En ik kan van sommigen onder ons getuigen, die ge-

zwoeren vijanden van Antinomianen zijn en groote ijveraars voor de wet, en die hunnen eenigen leefregel noemen en maken, dat zij met buitengewone woede vervuld zijn tegen hunnen naaste, evenals Paulus tegen de zijnen. Een van hen is eerlijk' genoeg geweest om te bekennen, dat hij meer hekel aan mij heeft dan aan den duivel.

Ik geloof hem gaarne, want allen die in den vleesche zijn, bevinden, dat „de bewegingen der zonden die door de wet zijn, werken in hunne leden om den dood vruchten te dragen”, Rom. 7 : 5. „De wet werkt toorn” en de belijdenis van dien goeden man, ten opzichte van den haat dien hij mij toedraagt, bevestigt zulks.

Dus heb ik u aangetoond, wat Paulus bedoelt met het gebod dat tot hem kwam, op welks intrede er in zijn hart, in plaats van eenige liefde tot God of de menschen, niets dan haat en vervolging gevonden werd.

Nu geraakte zijn vijandschap in beweging en werd hem ontdekt. Al zijn toorn, haat, lasteringen en moordplannen werden hem klaar voor oogen gesteld. Al de ijdelheid zijner afkomst, zijne voorrechten, zijn farizeesche gerechtigheid en ijver voor menschelijke inzetten, dit geheele gebouw zonder fundament stortte in elkander en verloren was hij, want hij kon in het oordeel niet bestaan. „De zonde werd weder levendig en hij stierf”.

Paulus werd ook niet in overijling van dezen tuchtmeester ontslagen. Daarom zegt hij ook, als hij de Efeziërs beveelt waakzaam te zijn : „Daarom waakt en gedenkt dat ik drie jaren lang, nacht en dag niet opgehouden heb een iegelijk met tranen te vermanen” Hand. zo : 31.

Het was een vreeselijk alarm in zijn eigen hart, dat hem deze drie jaren op de wacht hield. En als men hem gevraagd had, waarin dat alarm bestond, zoude hij gezegd hebben: „Daarom, wetende de schrik des Heeren, bewegen wij de menschen tot het geloof”, 2 Cor. 5 : 11.

Maar toen hij verlost werd van zijne ketenen der dienstbaarheid kwam hij onder een beteren invloed, zooals hij getuigt: „ Want de liefde Christi dringt ons, als die dit oordeelen, dat indien één voor allen gestorven is, zij dan allen gestorven zijn”. 2 Cor. 5: 14.

Van alles wat nu hierboven gezegd is, is dit de som. Het was de levendignakende stem des Heeren Jezus Christus die de ooren en het hart van Paulus bereikte. De stem van dien grooten Rechter van levenden en dooden, daagde Paulus voor die rechtbank Gods, en het gebod dat liefde eischt tot God en de menschen, ging in zijne conscientie, en vond hem vervuld met haat en vijandschap tot beide.

Hiermede was het echter nog niet geëindigd. Het wekte al de begeerten van zijn hart op, en de zonde werkte door de wet, totdat hij vervuld was met alle soorten van wellust. Dit maakte hem ziek ten opzichte van zijn zelfvertrouwen en van zijn vertrouwen in het vleesch, want hij bevond dat er niets goeds in hem woonde.

Toen Paulus nu opwies in genade en in kennis vorschte hij deze dingen na, en zeide tot zichzelf: Hoe is dat?

Het was de stem van den Zone Gods die tot mij riep, en deze stem was met licht en leven vergezeld; Zijn Woord was levendig en krachtig, scherpsnijdender dan eenig tweesnijdend zwaard; het ging door tot de verdeling der ziel en des geestes, en der samenvoegselen en des mergs, en oordeelde al de gedachten mijns harten. En toch nam het mijne zonden niet weg, maar bracht die in opstand; het reinigde mij niet van mijne vuiligheid, want de zonde deed allerhande begeerte in mij ontstaan; het deed mij niet liefhebben, maar werkte eene slaafsche vreeze en beven in mij; het stelde mij niet in vrijheid, maar bracht mij in dienstbaarheid; ik gevoelde geen liefde maar toorn; geen leven en onsterfelijkheid, maar het vonnis des doods; geen rechtvaardigmaking maar veroordeeling, en daaruit kon ik niet besluiten dat het het evangelie was dat in mij werkte, maar de wet.

Toen Paulus zoo over de zaak geoordeeld had, bevond hij en bevestigd het met vertrouwen, dat al deze vreeselijke ontmoetingen zijner ziel, aan de wet waren toe te schrijven: „Door de wet is de kennis der zonde”.

De zonde wordt door de wet boven mate zondigende. De zonde oorzaak genomen hebbende door het gebod, heeft in mij alle begeerlijkheid gewrocht”.

Zonder de wet is de zonde dood. De wet veroorzaakt

dienstbaarheid; zij brengt onder den toorn Gods, dewelke een geest der dienstbaarheid tot vreeze is. De wet werkt toorn; zij is de bediening der veroordeeling, zij is de bediening des doods.

Zoedoende schrijft hij al zijn vreeselijke gewaarwordingen toe aan de wet en daarin heeft hij gelijk, want geen dezer dingen kan „een goede tijding uit verren lande” genoemd worden.

Maar iemand mag tegenwerpen: Hoe kan dit alles overeenstemmen met het verslag dat Paulus ons van deze zaak geeft in het woord Gods, als hij zegt: „En Ananias ging henen en kwam in het huis. En de handen op hem leggende, zeide hij, „Saul, broeder, de Heere heeft mij gezonden, namelijk Jezus, die u verschenen is op den weg dien gij kwaamt, opdat gij weder ziende en met den Heiligen Geest vervuld zoudt worden”, Hand. 9: 17.

Als Paulus vervuld was met den Heiligen Geest, hoe kon hij dan zoo lang onder den schrik der wet verkeerem, en onder deszelfs dienstbaarheid? Kan de Geest Gods en de dienstbaarheid en de toorn der wet, in eene ziel zijn op één en denzelfden tijd?

De Heilige Geest bevond zich in al Zijne volheid in Christus, toen Hij aan het kruis hing. Het was door den eeuwigen Geest dat Hij zichzelf Gode opofferde, terwijl terzelfder tijd al onze zonden op Hem lagen en Hij een vloek voor ons was geworden, en de toorn Gods, gelijk vuur, Zijn hart als was smolt in het binnenste van Hem, Ps. 22 : 14.

De Geest Gods was in Job, toen God bittere dingen tegen hem schreef, Job 13 : 26; toen Gods toorn in hem werkte, Job 14: 13 en toen de pijlen Gods in hem waren Job 6:4. De Geest Gods was in David onder al het lijden dat hem tengevolge van zijnen val overkwam, daarom bad hij: „neem Uwen Heiligen Geest niet van mij”. De Geest, als geest des gebeds, was in Hiskia, toen God hem door de wet toonde, al wat in zijn hart was.

De apostelen hadden leven in hunne zielen vóór dat Christus gekruisigd was; de Geest had hen levendig gemaakt en had als geest des geloofs, het geloof in hunne

harten gewrocht. Christus leert dit ook, daar Hij zegt: „Ik ben van U uitgegaan en dezen hebben geloofd dat Gij Mij gezonden hebt; en het woord dat Gij Mij gegeven hebt, heb Ik hen gegeven, en zij hebben het ontvangen”.

Zoo had God hen geteeld, de Geest had hen levendig gemaakt, het geloof in hen gewrocht en hun het Woord Gods toegepast, maar als een geest van de openbaring der liefde, der kracht, der vrijheid en van een gezond hart, kwam Hij niet op hen vóór den dag van het Pinksterfeest. Zoo maakte het woord uit den mond Christi, Paulus levendig, maar daarna verlichtte het hem, maakte hem dapper,- rustte hem toe met macht, vuurde hem aan tot ijver en deed hem drie jaren achtereen de zondaars nacht en dag vermanen, opdat hij beide Joden en Heidenen voor God in de schuld mocht brengen, door het prediken van de wet. Maar wanneer deze zielen moesten worden opgebouwd, werkte de Geest in hem als een geest van liefde en vertroosting, en toen wandelden de gemeenten in de vertroosting des Heiligen Geestes en werden bevestigd.

Jeremia, die van den baarmoeder aan met den Geest Gods vervuld was, predikte bijna al zijne levensdagen in dienstbaarheid Sommigen zullen zeggen, dit komt niet overeen met hetgeen Paulus zelf bevestigt: „de Heere nu is de Geest, en waar de Geest des Heeren is, aldaar is vrijheid”. Hoe kunnen dienstbaarheid en vrijheid te samen gaan? Geloofst gij aan Gods verbond, dat Gods Woord en Geest nooit van Christus noch van Zijn zaad zullen wijken? Zoo ja, neem dan de banden van Paulus en den Heiligen Geest te zamen: „en nu, ziet, ik gebonden zijnde door den Geest, reize naar Jeruzalem, niet wetende wat mij daar ontmoeten zal : dan dat de Heilige Geest van stad tot stad betuigt, zeggende dat mij banden en verdrukkingen aanstaande zijn”. Hand. 20: 22-23.

Al wat ik hiermede zeggen wil is dit: Wanneer de uitverkorenen Gods van zonde overtuigd worden en de wet in hunne zielen werkt, stelt de duivel gewoonlijk hun de verschrikkingen van Kaïn, Judas, Saul en anderen voor oogen en maakt hen wijs, dat -hun geval en staat dezelfde zijn als van u.

Daarom verwachten zij dan ook in deze wereld niets anders dan een krankzinnigen-gesticht en in de toekomstige de helsche pijnen.

Zoo handelde Hij met mij, om welke oorzaak ik lang gestudeerd, overdacht en gewaakt heb, om te weten te komen, waarin de overtuigingen van huichelaars en afvalligen verschillen van die, welke vóór hunne bevrijding Gods uitverkorenen overkomen en waaronder zij naderhand nog wel eens gebukt gaan.

Dit laatste overkwam David na zijnen val, evenals Job en Hiskia. Toen de verschrikkingen Gods over Saul kwamen, werd hij door een boosen geest des Heeren gekweld; en toen deze vreeselijke overtuigingen op Judas kwamen, was de satan in hem gevaren; maar toen Paulus van Tarsen overtuigd werd, vergezelde de Geest des levens van God het woord van Christus, en maakte hem levendig, en gaf hem een vreeselijk gezicht en gevoel van de zonde, hetwelk de huichelaars missen, en hetwelk Paulus aanstonds tot het gebed aanspoorde. En Christus spreekt hier niet van lange of formuliergebeden, maar Hij zegt tot Ananias : „Ga en vraag naar eenen Saulus van Tarsen, want ziet, hij bidt”. De Geest des levens en des gebeds was in hem.

Dit alles komt overeen met mijne eigene bevinding.

Het was geen vonnis of eenig gedeelte van de wet, dat binnen in mij kwam, maar het waren deze woorden : „Ge-looft dat Ik in u ben en gij in Mij”.

Als een bliksemstraal kwamen deze woorden in mij.

Al mijne zonden stonden mij opeens voor oogen, en allerlei soort van begeerlijkheid rees in mijn hart op, gevolgd door den toorn Gods, de vloek der wet, het vonnis van mijn eigen conscientie, vergezeld van de schandelijkste en onreinste gedachten, en de lasterlijke inwerpingen des duivels.

Dit kwam alles tegelijk in mij, en onmiddellijk riep ik tot God, en ik kon het zoeken niet opgeven, zoomin als het verlangen, het dorsten en bidden, totdat mijne bevrijding kwam.

En wat dit woord aangaat: „ Waar de Geest des Heeren s, daar is vrijheid”, het is zeker dat zulk een mensch

bevrijd is van alle navragen der wrekende gerechtigheid wat de toekomst betreft, omdat hij in Christus rechtvaardigheid bezit en de geest der aanneming in hem is.

En inderdaad, God handelt, door zijne kastijdende hand met hem als met een zoon, hoewel de Geest niet altijd werkt als een geest der liefde of als een vertrooster, ten minste, ik heb-het zoo niet bevonden, zoomin als David, want die was dikwijls besloten en riep daarom uit : „Voer mijne ziel uit de gevangenis”, en wederom : „Ik zal het pad uwer geboden loopen, als Gij mijn harte verwijdt zult hebben”; en wederom: „Gij hebt mijne banden los gemaakt”; en wederom: „Geef mij weder de vreugde Uws heils, en de vrijmoedige geest ondersteune mij”. Dit alles toont ons duidelijk aan, dat hij zich niet altijd verheugde in het gevoel zijner vrijheid.

En wat Jeremia aangaat, hij schijnt bijna zijn gansche leven in dienstbaarheid geweest te zijn, behalve toen hij zijn 31ste hoofdstuk schreef, terwijl zijne banden alweder op hem kwamen, vóór hij dit geëindigd had.

Maar hoewel David en anderen niet altijd liefde en troost gevoelden, werden zij evenwel bevredigd daardoor, dat het woord tot hen gekomen zijnde in de kracht des Geestes, hen had levendig gemaakt.

„Dit is mijn troost in mijn ellende, want Uw woord heeft mij levendig gemaakt”, Ps. 119:50.

De volmaakte vrijheid wordt alleen genoten en gevoeld onder den invloed van liefde en troost; maar de Geest verlicht, maakt levendig, versterkt, maakt dapper, bekrachtigt, geeft getuigenis en helpt onze zwakheden in den gebede; ja hij overtuigt ons van zonde, gerechtigheid en oordeel; en wat meer is, bij zijn eerste intrede gaat hij door het woord, tot in het binnenste der ziel.

Daarom wordt het woord Gods „het zwaard des Geestes” genoemd. Want de geest geeft het woord zijne snede en vergezelt het met die doordringende overtuigingen, verwijtingen en berispingen, die de toehoorders van Petrus om lijfsgenade deden roepen. Op zulk een tijd komt het woord met kracht; en waar het ooit met kracht komt, komt het in den Heiligen Geest en in vele verzekerdheid.

Het is de Geest, die het woord „levendig en krachtig en scherper dan eenig tweesnijdend zwaard maakt”. Er zijn verscheidene werkingen, zoowel als verscheidene gaven, en alle deze „werkt één en dezelfde Geest, deelende alles in het bijzonder, gelijkerwijs Hij wil”.

Maar na deze lange uitwijding moet ik terugkeeren om u aan te toonen, hoe het verloren beeld Gods weder in den mensch hersteld en ingedrukt wordt.

Dit geschiedt bij de wedergeboorte door den Heiligen Geest.

Wanneer de bestemde tijd gekomen is om Sion te begunstigen, zooals die tijd altijd vroeger of later komt voor allen die tot die uitverkoren stad behooren, stelt de geest Gods eerst den Heere Jezus Christus hen voor oogen en verlicht hun ziel en verstand, opdat zij leeren kennen het belang dat zij bij Hem hebben.

Dit is het werk van den Geest. Christus zegt: „Hij zal van mij getuigen”. Dit is het, wat de Psalmist noemt: „het goede des Heeren te zien in den lande der levendigen”, waarom hij er tevens bij zegt: „Zoo ik dit niet geloofd had, ware ik vergaan”.

Bileam zag hem, maar hij gevoelde aan Hem geen behoefte en geloofde ook niet in Hem.

Hetgeen nu volgt is de verantwoording van Paulus, over hetgeen hem overkwam, kort na zijne eerste opwekking, en in denk dat het te Jeruzalem was, dat hij in den tempel zijnde, in eene verrukking van zinnen kwam: „En het gebeurde mij, als ik te Jeruzalem wedergekeerd was en in den tempel bad, dat ik in eene vertrekking van zinnen was; en dat ik Hem zag en Hij tot mij zeide: „Spoedt u en gaat in der haaste uit Jeruzalem”. Hand. 22 : 17-18. En Paulus beschrijft het aldus : „Want God die gezegd heeft, dat het licht uit de duisternisse zoude schijnen, is degene die in onze harten geschenen heeft om te geven verlichting der kennis der heerlijkheid Gods, in het aangezicht Jezu Christi”, 2 Cor. 4 : 6.

Paulus zegt dat Christus is het beeld des onzienlijken Gods, en in Zijn aangezicht schijnt hij, om ons te geven verlichting der kennis & Zijner heerlijkheid in het aange-

zicht des Zaligmakers. En daar nu kennis het eerste was, dat zich in Gods beeld in Adam ontdekte, wordt hier die kennis Gods hersteld, vergezeld van de heerlijkheid Gods, in het aangezicht van den tweeden Adam. De Heilige Geest alzoo van Christus getuigende en Hem der verlichte ziel voor oogen stellende, verandert haar geheel naar Zijne gelijkenis, terwijl wij verbaasd en verwonderd staan, ziende op het gezegende voorwerp dat ons voorgesteld wordt.

Bij deze gedaanteverandering wordt des duivels voorhangsel verscheurd, en de Heilige Geest verandert de geheele ziel, maakt er een ander vat van, en verandert het naar eene andere gelijkenis.

Door den Apostel wordt dit voleindigende en beschavende werk aldus beschreven : „Maar tot op den huidigen dag toe, wanneer Mozes gelezen wordt, ligt een deksel op haar hart. Doch zoo wanneer het tot den Heere zal bekeerd zijn, zoo wordt het deksel weggenomen. De Heere nu is de Geest, en waar de Geest des Heeren is, aldaar is vrijheid. En wij allen met ongedekten aangezichte de heerlijkheid des Heeren als in eenen spiegel aanschouwende, worden naar hetzelfde beeld in gedaante veranderd, van heerlijkheid tot heerlijkheid, als van des Heeren Geest' „, 2 Cor 3 : 15-18.

Hier hebt gij eene verhevene verklaring van dit werk der vernieuwing. Christus wordt voor ons geplaatst. God schijnt in zijn aangezicht, en spreidt Zijne heerlijkheid en het licht der kennis Zijner heerlijkheid in het aangezicht van Jezus ten toon.

En terwijl wij op Hem zien en ons verwonderen over Hem, zegt Paulus, drukt de Heilige Geest hetzelfde beeld in ons. Wij worden naar hetzelfde beeld veranderd, van heerlijkheid tot heerlijkheid, als door des Heeren Geest.

Dit wordt genoemd dat God zich een volk zou formeeren, dat Zijn iof zoude vertellen, Jesaja 43 : 21.

Nadat dit werk aan ons verricht is, noemt Paulus ons nieuwe schepselen in Christus Jezus, en zegt dat wij herschapen zijn in Christus Jezus.

Dit ons en *wij* beteekent hier één en hetzelfde.

Maar nu zult gij wellicht vragen, wat de Apostel er mede bedoelt als hij zegt, dat wij veranderd worden naar

hetzelfde beeld van heerlijkheid tot heerlijkheid ?

Wel, de allerheiligsten op aarde verkeerden somtijds in geestelijke verlatingen, verliezen het gezicht van den geliefden hunner zielen, en wandelen in de duisternis. Dan schijnt dit beeld geheel te zijn uitgewischt, en niets als de Satan en de verdorvenheden overgebleven te zijn. Men gevoelt ook niet anders.

Maar hier blijven zij niet voortdurend, want de Heere is hun eeuwig licht, hun God en hunne heerlijkheid.

Daarom is het gewis dat de Heilige Geest al weder en wederom van Christus getuigen zal. En wanneer het licht van Christus aangezicht hen weder bestraalt, hetgeen genoemd wordt het licht Zijns aangezichts over ons te verheffen, geeft de Heilige Geest het geloof weder een ander gezicht. Dan verschijnt het beeld weder, en het licht steeds hooger rijzende, worden wij naar datzelfde beeld veranderd van heerlijkheid tot heerlijkheid

Dit zal zoo zekerlijk voortgaan, totdat wij ons in den hemel, in het eeuwige leven zullen bevinden, Christus is ons eeuwig licht, onze God en onze heerlijkheid.

Nooit, neen nooit zal dit werk der vernieuwing ophouden, zoo lang er zon en maan wezen zullen, „want God zal werken, en wie zal het keeren ?”

Dit is het werk voor ons van zooveel gewicht en God zal het volmaken. Hij zal niet aflaten, totdat Hij datgene zal voleind hebben, waarvan Hij tot ons gesproken heeft, dat is, ons den beelde des tweeden Adams gelijkvormig te doen zijn, in eeuwige heerlijkheid want: „Indien wij het beeld des aardschen (hoofds) gedragen hebben, alzoo zullen wij ook het beeld des hemelschen dragen”.

Maar sommigen zullen zeggen: „Mijne bevrijding was niet zoo duidelijk als Paulus die beschrijft”. Hoe het ook zij, dat verandert niets aan de zaak zelve.

Sommigen hebben gezichten van Hem gezien in Zijne lijdens-omstandigheden, zooals Jesaja. Anderen hebben Hem gezien op Zijnen troon, zooals Ezechiël en Johannes.

Deze laatsten waren verschijningen van Hem in Zijne verheerlijkte menschheid. Het eerste is om het geloof aan te moedigen om in Hem te gelooven als den gekruisten

Christus, terwijl de laatste, namelijk Zijne verschijningen in heerlijkheid, waren om de hoop en verwachting te doen verlevendigen, om uit te zien naar de heerlijkheid, die aan ons zal geopenbaard worden. En hoewel nu sommige arme zielen niet zulke heerlijke gezichten van den Zaligmaker gehad hebben als anderen, bezitten zij Hem evenwel als het ware licht, schijnende in hunne harten. En toen hun dit te beurt viel, hadden zij zulk een zondedoodend gezicht van Hem in den spiegel Zijns lijdens, als zij nooit in den spiegel der wet gezien hadden.

Door dit gezicht verfoeide Job zichzelf en het deed de liefelijkheid van Daniël in eene verderving veranderen; de ziel bemerkte het heerlijke licht, en zag daarom op Hem dien zij doorstoken had; zij bedreef rouw over Hem en haatte zichzelf om hare zonden tegen Hem bedreven, en omdat zij zulk een lijden over Hem gebracht had.

Dit is het zien van Hem, die onzienlijk is; onzienlijk voor het gezicht van vleeschelijke oogen, en onzienlijk voor het licht der rede. In Zijn licht alleen zien wij het licht, gelijk de zon bij hare eigene stralen gezien wordt.

Dit duidelijke gezicht ontstaat door bovennatuurlijk licht.

Het is de Heere, schijnende in het hart, en zonder dat licht is er geene zaligheid. „Als er geene ossen zijn, zoo is de kribbe rein”, en „als er geen profetie (gezicht) is, wordt het volk ontbloot”, Spreuken 14 : 4 en 29:18.

Velen, ja zelfs leeraars, lachen en spotten over gezichten, hetgeen duidelijk te kennen geeft, dat zij nooit dergelijke gehad hebben, en daarom zegt de Heere: „Zij spreken het gezicht haars harten; niet uit des Heeren mond”, Jer. 23: 16b.

Christus is het licht en de fontein des lichts. Hij is de zoon der gemeente, en van tijd tot tijd wordt hij gezien door al Zijne kinderen. „De wereld kent Mij niet, maar gij kent Mij; Ik leef en gij zult leven”. Daarom zal de zwakste geloovige u kunnen zeggen, wanneer Hij komt, wanneer zij Hem hebben gekregen, en hoe Hij op hen schijnt. Zij zullen u vertellen van de liefde, de vrede, de vreugde, de vertroosting, de zoetheid, de rust, de stilheid en de zoete zielsgestalte, die Hij in hunne zielen werkt; en zij zullen u ook met smart en verdriet mededeelen, wanneer

Hij is weggegaan ' Zij zullen spreken van de duisternis, van de aanvallen van de vleeschelijke begeerten en kwade luimen ; van den toorn, de gemelijkheid, de ontrouw en het wantrouwen, vergezeld van de twijfelingen en vreezen, waarmede zij als Hij vertrokken is, bezet zijn.

En wij weten dat Hij het is, van wien Mozes en de profeten gesproken hebben. Gij kunt Hem uit al de anderen kennen, want daar is niemand gelijk Hij, in den hemel of op aarde. Op deze wijze leert de verlichte ziel Hem kennen, en de wegsmeltende ziel wordt ontvankelijk voor de goddelijke indrukken, die de Heilige Geest hem toedient. Hij wederbaart ons niet alleen, maar vernieuwt ons tevens.

Hij verandert ons van gedaante, door de vernieuwing onzes gemoeds ; of zooals Paulus zegt : „Hij verandert ons naar hetzelfde beeld van heerlijkheid tot heerlijkheid”.

En dit geschiedt „door des Heeren Geest”.

Nu zal ik voortgaan om tot troost en bevestiging van de zwakken, elke bijzonderheid in het beeld, naar hetwelk wij veranderd worden aan te toonen ; want indien wij hieraan gelijk bevonden worden, zullen wij onze roeping en verkiezing vast maken, daar wij voorverordineerd zijn, om den beelde des Zoons Gods gelijkvormig te worden.

Daarom zal ook zonder dit beeld al onze godsdienst ten laatste ijdel bevonden worden. En ik geloof waarlijk dat er geheele gemeenten zijn, zooals zij genoemd worden, ook onder ons volk, die niet een enkelen trek van Christus beeld bezitten. En waar niets anders te zien is, dan het beeld van den eersten Adam, zelfs in den predikstoel, is het te vergeefs er in de banken naar te zoeken, daar de Heere zegt : „Zoo de priester is, is het volk”.

En indien het oog van het lichaam boos is, zal het geheele lichaam door zulk een oog geleid, niet anders dan duisternis zijn. En indien het geheele lichaam duisternis is, hoe groot zal de duisternis zelve zijn.

Maar nu moeten wij spreken over de herstelling van dit beeld van Christus en over elke bijzonderheid of elk bijzonder deel van hetzelfde.

1e. De aanneming verschijnt. Ons kindschap wordt kenbaar uit de wedergeboorte, want als de liefde Gods door

den Heiligen Geest in het hart wordt uitgestort, worden de vreeze en kwelling buiten gedreven, terwijl de liefde ons bemoedigt om God als onzen God te erkennen en opdat wij daartoe mogen worden bekwaam gemaakt, getuigt de Geest met onzen geest. Dit getuigenis stilt al de beschuldigingen des Satans, der wet en van de conscientie, want het getier van dezen maken zulk een geraas in de ziel, en verwarren en verbijsteren haar zoozeer, dat men niets doen, hooren of opmerken kan. Maar het getuigenis des Geestes, dezen allen tot bedaren brengende, geeft zulk een gevoelige kalmte en diepe stilstand in de ziel, dat de Geest door onze eigen mond uitroept : „Abba, Vader”.

Terzelfder tijd luistert het gemoed om te hooren of er niets is, hetzij wet of evangelie, Satan of geweten, om dit tegen te spreken. En bevindende, dat er niets gezien of gehoord wordt, gevoeld of gevreesd, dat verschijnt om het getuigenis des Geestes tegen te spreken of te wederstaan, maar veel meer dat er eene volle overreding van de echtheid van het werk plaats heeft, uit een gevoel van de tegenwoordigheid Gods, de verheuging in Zijne liefde en de diepe indrukken Zijner kracht, door Zijnen arm geopenbaard, de ziel overredende, niet alleenlijk om het getuigenis des Woords, maar het werk des Geestes te gelooven, en de zaken aldus beschouwd en onderzocht hebbende, en het getuigenis des Geestes zoo duidelijk zijnde, en al onze beschuldigers tot zwijgen gebracht of uitgedreven zijnde, wordt het hemelsche besluit daaruit getrokken, en wij weten dat alles waar is wat ons door den engel geschied is.

Daardoor worden wij genoodzaakt te zeggen, dat deze Schrift vervuld is : „Gij zult tot mij roepen Mijn Vader, en gij zult van achter mij niet afwijken”.

Van dien tijd af aan spreekt de tong des stamelenden bescheidenlijk, als hij zegt : „Mijn Heere en mijn God, de rots mijner zaligheid”. Dit alles blijkt uit den uitroep des Geestes, uit Zijn getuigenis, uit de liefde Gods, uit het wederbarend werk des Geestes, en het geloof dat hij heeft ontvangen of de overreding van zijn eigen gemoed, dat het waarheid is. En daarom wandelt hij van dien tijd af, met dat geloof voorwaarts.

Maar daar de Satan verwoed is over onze aanneming, wil hij dit werk bij iederen aanval die hij doet, nog eens goed overzien hebben, en doet ons dit of dat gedeelte er van in twijfel trekken. Dan maakt hij, dat wij er over gaan redeneeren, en brengt twijfel in ons gemoed, omtrent de waarheid van hetzelfde. Daarna verwekt hij ons tot ongelooft, en ware het mogelijk, hij zou ons alles doen ontkennen.

Somtijds heeft hij de onbeschaamdheid ons wijs te willen maken, dat hij zichzelf heeft veranderd in een engel des lichts en dat hij de werkmeester is, van alles wat wij onderzonden hebben; en dat wel om ons te bedriegen, door ons alles in te beelden, en datgene ons aan den Heiligen Geest te doen toeschrijven, wat alleen het maaksel of werk des Satans is. Hierin heeft de duivel dikwijls de overhand, maar dit duurt gewoonlijk niet lang, want „wanneer de vijand komt als een waterstroom” om alles weg te slepen wat vóór hem is, „zal de Geest des Heeren de banieren tegen hem oprichten”.

Dit oprichten van de banier tegen hem bestaat daarin, dat de Heere het duistere voorhangsel, hetwelk de Satan over de ziel heeft uitgespreid, wegneemt, dat de Geest weder in ons van Christus getuigt en ons weder een nieuw gezicht van dien rechtvaardigen geeft. En zoo spoedig als Hij ons weder beschijnt, verschijnt het beeld weder versch in onze zielen en wij gevoelen en verheugen ons weder in denzelfden indruk.

Dit wordt genoemd „ons van gedaante te veranderen, naar hetzelfde beeld, van heerlijkheid tot heerlijkheid”.

Maar in het oude testament wordt het genoemd „het werk in het leven te houden, in het midden der jaren en het bekend te maken”, Hab. 3 :2.

Alzoo doet de Heere ons door den Geest, den Heere Jezus Christus al weder en alweder voor oogen stellen, en telkens als Hij dit doet worden wij verlicht en zien Zijne gerechtigheid, getrouwheid en waarheid ten goede voor Zijne arme kinderen en ten bewijze van het goede werk in hen begonnen.

Want Hij zal het onderhouden, volvoeren' en volmaken ten spijt van menschen en duivels. Duizende en duizende

malen zal Hij het overdoen, eer dat Hij zou toelaten dat zij het geheele gezicht er van zouden verliezen, of dat de levendigmakende invloeden des Geestes geheel zouden wegsterven.

Vergun mij nu u een weinig raad te geven.

Christus heeft beloofd dat Hij met ons zal zijn tot aan de voleinding der wereld, waar wij ook zouden te samen komen. Hij beloofd dat Hij in Zijn heiligdom zich vertegenwoordigen zal, en dat Hij als onzen God en Koning Zijne uitgangen zal ten toon spreiden.

Hierom worden ook de leeraars banierdragers genoemd, omdat Christus door de prediking des Woords, ons klaar wordt voorgesteld, als voor ons gekruisigd. En het woord te prediken, is zooveel als het licht voor de rechtvaardigen te zaaien en vroolijkheid voor de oprechten van harte, omdat de Geest gewoonlijk door het woord werkt. En waar de Geest, het licht en de heerlijkheid van Christus, door het woord voorstelt, is er weder een ander gezicht dat ons van gedaante veranderd; het geloof bemerkt het, dat is het licht te zaaien.

Elk gezicht of elken aanblik van Zijn zoet gelaat is vergezeld van vroolijkheid; de vroolijkheid ontstaat uit de liefde en de oprechten zijn het, die Hem liefhebben. Het licht ontdekt Hem spoedig en de liefde die van en tot Hem uitgaat vervult de ziel met vroolijkheid.

De discipelen waren altijd verblijd als zij den Heere zagen. Alzoo wordt het licht gezaaid opdat wij Hem zien mogen, en de vroolijkheid ontstaat uit dat gezicht.

Dit leert ons ijverig te zijn in het betrachten der middelen. Het verlies van een enkel van gedaante veranderend gezicht, is een groot verlies voor elken waren liefhebber van God.

Wat verlangde David niet naar Gods heiligdom, toen hij in Gath was, omdat hij daar de uitgangen Zijns Gods en Konings gezien had!

Niet alleen moeten wij naarstig zijn in het betrachten der middelen, omdat wij daar naar den beelde Christi van gedaante veranderd worden van heerlijkheid tot heerlijkheid, zoo dikwijls de Geest ons Christus voor oogen stelt,

maar ook omdat daarin onze vruchtbaarheid te voorschijn treedt.

Want zoo dikwijls wij een gezicht van Christus hebben, wordt onze liefde tot Hem gaande gemaakt, ons geloof in Hem wordt geoefend en somtijds worden wij zoo zachtmoedig, nederig, verbroken van harte, ootmoedig, onszelve verfoeiende, berouw hebbende, dank baar en erkentelijk, dat wij van vreugde als het ware zouden opspringen en dat wij Hem loven en prijzen van ganscher harte.

Wanneer wij door den Geest een gezicht van Christus krijgen, neemt de Geest van hetgene Christus bezit en toont het ons, en vervult ons tegelijkertijd met Zijne genade uit Zijne volheid.

Dit is de bron waaruit alle deze dingen voortvloeien. Dit is het wat genoemd wordt „de dudaim geven haren reuk”, en Christus zich verlustigende en verheerlijkende in de beoefening onzer genade, wordt genoemd, „Mijn liefste die afgekomen is om Zijne edele vruchten te eten”.

In dezen weg wordt onze vruchtbaarheid openbaar. Op dien tijd is ons hart waarlijk hemelsch gezind, terwijl het leven en de vrede er mede vergezeld gaan. De oude mensch wordt bij ieder gezicht van Christus uitgedaan en den nieuwen mensch aangedaan, terwijl sommige van deze vruchten meer of minder daaruit voortkomen.

Alzoo dienen wij „met den gemoede de wet Gods”. Zoodra is echter onze allerliefste niet geweken en zijn Zijne vernieuwende stralen niet verduisterd, of de aangename indruk gaat weg en een akelige donkerheid en gevoelige dorheid en onvruchtbaarheid is er het gevolg van. De natuurlijke rede begint te werken en het ongeloof krijgt de overhand. Gemelijkheid en toornigheid volgen, terwijl de wettische dienstbaarheid ongevoelig insluipt. En de satan, zijne wapenrusting aangedaan hebbende en den ouden mensch in opstand gebracht hebbende, overeenkomstig zijne raadgevingen, wordt den armen zondaar al de wellusten van de kinderen der menschen voor oogen gesteld.

Zoo toont hij hen zangers en zangeressen en muzikale instrumenten van allerlei soort; de onuitsprekelijke ver-

maken der goddeloozen, die geen strijd met zichzelf hebben, die geen kruis hebben te dragen, die geen kastijdende roede onderworpen zijn en ook geen geestelijke verlatingen kennen.

Het geluk van alle dezen wordt ons voorgesteld en de oude mensch met al zijne bedriegelijke begeerlijkheden, komt in opstand, en alles wat aangenaam is voor vleesch en bloed komt ons in de verbeelding.

Dit zal altijd het geval zijn als de goede man niet thuis is, want „met den vleesche dienen wij de wet der zonde”.

Nu zal ik ten ze handelen over de kennis die ons bij de wedergeboorte wordt medegedeeld.

Deze kennis is geen kennis van natuurlijke zaken, want deze hebben wij bij den val niet geheel verloren. Het was de kennisse Gods die verloren ging en het was daarover dat de Heere over Israël klaagde. „De Heere heeft een twist met de inwoonderen des lands, omdat er geene trouw, noch geene weldadigheid, noch geene kennisse Gods in den lande is”, Hos. 4 : 1.

En wat de heidenen aangaat, die waren nog onwetender van God, hoewel zij in andere dingen wijs genoeg waren, terwijl de slotsom van beide is, dat „de wereld God niet heeft gekend door de wijsheid”.

Nu heeft de Heere beloofd dat Zijne kennis in ons zal hersteld worden. Adam had, toen hij geschapen werd, geen anderen leermeester als God en de Heere beloofd, dat al Zijne uitverkorenen van Hem zullen geleerd worden. „Alle uwe kinderen zullen van den Heere geleerd zijn, en de vrede uwer kinderen zal groot zijn”.

re. Paulus maakt ons bekend dat er „een gedaante der kennisse en der waarheid” in de wet is. Kom. 2 : 20, en merkt er tevens bij op, dat zij die dezelve bezitten, het niet goed gedacht hebben, „God in erkentnisse te houden”, Rom. 1 : 28.

Maar wanneer de Heere in het gericht treedt met zijne eigene uitverkorenen, door hun een indruk te geven van zijne eigene heerlijke volmaaktheden, ontbloomt Hij ze van al hun valsche en ijdele wijsheid. Zijne heiligheid, die in de wet te voorschijn treedt, doet hen, evenals Jesaja, uit-

roepen : „**Wee** mij want ik verga, omdat ik een man van onreine lippen ben”.

2e. Zijne alwetendheid blijkt uit dit werk der wet. Hij doet ons weten, dat er niet ééne gedachte in onze harten, geen woord in onzen mond, noch geen daad gedurende ons gansche leven geschied is, waarvan Hij niet medewetende is. **Zij** worden allen ontdekt en aan het licht gebracht. Ja, onze verbergen zonden worden in het licht van Gods aangezicht gesteld.

3e. Zijne gerechtigheid wordt ook openbaar. Vandaar de klachten: „Vreeze en beven komt mij aan en ik heb gevreesd voor Uwe oordeelen. Treedt niet in het gerichte met Uwen knecht, o Heere, want niemand die leeft zal voor Uw aangezicht rechtvaardig zijn”.

Dit maakt den zondaar radeloos, want hier ziet hij geen weg van ontkoming, totdat hem een deure der hope wordt aangewezen.

4e. De vreeselijke majesteit Gods, die den overtuigden zondaar geopenbaard wordt en de toorn Gods die in hem door de wet werkt, overtuigt de ziel inderdaad dat God getrouw is aan al Zijne dreigementen.

Hem wordt ook geleerd, dat, tenzij de waarheid op de een of andere wijze worde voldaan, er geen ontkomen voor hem is. Evenwel, „de goedertierenheid en de waarheid zullen malkanderen ontmoeten”, in Christus en „de gerechtigheid en den vrede zullen malkanderen kussen”.

Ook is de zondaar niet zonder een verschrikkelijk gevoel van Gods onveranderlijkheid. Hij bevindt dat God, door al zijne belijdenissen, bekentenissen, gebeden of tranen niet te bewegen is. Hij moge doen wat hij wil, God blijft getrouw aan zijne wet, Hij is onkreukbaar rechtvaardig en onveranderlijk, zooals Job zegt : „Hij is onveranderlijk van raad en niemand kan hem afkeeren; wat zijne ziel lust, dat doet hij”.

Door de wet, zooals ons verklaard is, is dus de kennis der zonde, en door de wet is de kennis van Gods vreeselijke majesteit. En zoo is door het evangelie de kennis der vergiffenis, en de kennis van Gods soevereine lankmoedigheid en genade.

God handelt met ons, zooals Hij met het oude Israël onder Mozes deed. Eerst komt de wet in zijne volste beteekenis, in zijne vreeselijke verschijning en met onbegrensde eischen, en de Wetgever in dezelve, en door dezelve ais een verterend vuur.

Maar nadat Israël door deze vreeselijke middelen, van de behoefte aan eenen Middelaar overtuigd was, en aan Mozes verzocht of hij dezen dienst op zich wilde nemen, scheen de Heere daar eenigszins genoeg in te nemen en zeide: „Zij hebben wèl gesproken alzoo sprekende”, en belooft hen eenen Middelaar, gelijk Mozes te geven.

Na dezen werd de genadetroon te voorschijn gebracht, en bij deze werd een allerheerlijkste afkondiging van den eeuwig gezegenden naam Gods gevoegd: „Heere, Heere, God, barmhartig en genadig, lankmoedig en groot van weldadigheid en waarheid. Die de weldadigheid bewaart aan vele duizenden, die de ongerechtigheid en de overtreding en de zonde vergeeft. Die den schuldige geenszins onschuldig houdt”, Exod. 34: 6-7. Dit is de gezegende naam die aan Mozes wordt afgekondigd.

Maar deze naam wordt in de wet niet gevonden, want „door de wet is de kennis der zonde”, maar niet de kennis van de vergeving.

Door de wet wil God den schuldige niet verlossen.

Wel door Christus Jezus en door niemand anders. Bij Hem moet de vergeving gezocht worden, en nergens elders.

„Ziet, Ik zend eenen Engel voor uw aangezicht, om u te behoeden op dezen weg, en om u te brengen tot de plaats, dien Ik bereid heb. Hoedt u voor Zijn aangezicht en weest Zijne stem gehoorzaam en verbittert Hem niet, want Hij zal ulieder overtredingen niet vergeven, want Mijn naam is in het binnenste van hem”. Ex. 23 :20—21.

God is in het verbond, dit alles in Christus Jezus, vandaar de belofte: „En zij zullen niet meer leeren, een iegelijk zijnen naaste en een iegelijk zijnen broeder, zeggende: „Kent den Heere”, want zij zullen mij allen kennen, van den kleinsten onder haar tot den grootsten onder haar, want ik zal hunne ongerechtigheden genadig zijn en hunne zonden en ongerechtigheden zal ik niet meer gedenken”.

Evenwel was de kennis, die **Adam** in den staat der rechtheid van God had, niet gelijk deze.

Hij was vreemd aan Gods geduchte majesteit.

Hij kreeg ook geen kennis aan Gods vergevende genade, dan nadat hij gevallen was.

Adam's kennis van God, was eene kennis van Zijne wijsheid en macht, die in de schepping te voorschijn trad.

Hij kende God in Zijne goedheid, dewelke bleek uit het geluk en de plaats der verlustiging, waarin God hem gesteld had, evenals uit de heerschappij, die God hem over al het geschapene gegeven had.

Maar boven alles was Adams kennis van God, eene kennis van liefde en verlustiging, en dit maakte hem tot een voorwerp van den nijd des duivels. Daarom zocht hii ook zijn ondergang en door zijn listen gelukte dit hem ook. Evenwel wordt dit laatste gedeelte der kennis ook in ons hersteld door de wedergeboorte, want, „die lief heeft is uit God geboren en kent God”.

3^v. Bij onze wedergeboorte komt ook de rechtvaardigheid over en tot ons. Niet eene gerechtigheid als die van Adam, noch eene geschapene, maar de gehoorzaamheid van den Getrouwe wordt ons toegerekend, evenals onze ongehoorzaamheid den Getrouwe is toegerekend geworden. „Hij, die geen zonde gekend heeft, is zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem”.

Dit wordt ons door den Heiligen Geest bekend gemaakt, het geloof vat het en neemt het aan, en de ziel gevoelt al zijne naaktheid en schande, schuld en onreinheid, geheel weggenomen.

Toen Adam de gerechtigheid die hem aangeboren was, verloor, opende de binnengekomen schuld zijne oogen en hij zag dat hij naakt was, want de Heilige Geest, met al zijne versieringen, verliet hem. Daarop pleegde hij raad, niet met God, maar met Eva, en bedekte zich met zijn eigen gemaakte kleederen, maar niet door den Geest Gods, want die was weg. Dit was, zonde tot zonde, te doen, Jes. 30 : 1.

Maar ons kled bestaat uit een betere gerechtigheid

dan die van Adam, want die was niet duurzaam. Want de onze is uitgewerkt door Immanuël, die is God met ons, en die het geen roof geacht heeft Gode evangelijk te zijn, toen Hij zichzelf vernietigde, en de gestaltenis eens dienstknechts aannam en gehoorzaam werd tot den dood. Door Zijne gehoorzaamheid worden er vele gerechtvaardigd.

Deze rechtvaardigheid door het geloof aangedaan hebbende, vergezeld met de inwoning des Heiligen Geestes, en met de liefde Gods in onze harten, maakt ons bekwaam om tot God op te zien en zelfs voor' de wet te staan als een rechtvaardige, want „de gerechtigheid der wet is vervuld in ons, die niet naar den vleesche wandelen maar naar den Geest”.

God is het die rechtvaardig maakt, wie is het die verdoemt, want „daar is geen verdoemenisse voor degenen die in Christus Jezus zijn”.

De genade Gods in het hart en dit beste kleed over de ziel, doet den zondaar als een licht schijnen : „Doet aan den nieuwen mensch, die naar God geschapen is, in ware rechtvaardigheid en heiligheid”, Efez. 4 : 24.

4e. Nu zal ik handelen over de heiligheid, die een allerschitterendste trek in het beeld van Christus is, naar welk beeld wij zijn voorverordineerd veranderd te worden.

De apostel noemt dit ware heiligheid, in tegenstelling van alle ceremonieële, valsche, oneigenlijke en nagemaakte heiligheid.

Hierover handelende, zal ik mijne gedachten over deze zaak, in drie hoofdpunten openbaren.

1e. zal ik de heiligheid als de onze beschouwen, omdat wij met Christus, als de wortel, vereenigd zijn, want „indien de wortel heilig is, zoo zijn ook de takken heilig”, Rom. 11 : 16.

2e. zal ik over de heiligheid handelen, door de inwoning des Heiligen Geestes in ons, „want de tempel Gods is heilig, welken gij zijt”. „Of weet gij niet dat uwe lichamen tempelen des Heiligen Geestes zijn, dien gij van God hebt en dat gij uwes zelfs niet zijt”? 1 Cor. 6 : 19.

3e. zal ik den nieuwen mensch, die in den geloovigen

-geformeerd is beschouwen, en over deszelfs heiligheid handelen.

re. Ik begin dan met het eerste. De wet Gods, dien wij allen verbroken hebben, eischt niet alleen rechtvaardigheid of gehoorzaamheid aan dezelve, aan welke wet Christus gehoorzaamd heeft, welke gehoorzaamheid ons door God wordt toegerekend, en in welke wij gerechtvaardigd voor God staan, omdat Christus onze rechtvaardigheid geworden is, maar zij eischt ook een heilige natuur, want het gebod is heilig, zoowel als rechtvaardig en goed. En wij weten dat de betaling van den borg even ver moet reiken als de schuld van den schuldenaar.

Het middel dat eene volmaakte genezing zal teweeg brengen, moet even diep gaan als de kwaal.

En daar ons geleerd wordt dat de wet rechtvaardig en heilig is, is Christus ons tot rechtvaardigmaking en heiligmaking geworden. Ik weet dat de Schrift zegt, dat wij door Zijn bloed geheiligd zijn, want van Christus wordt gezegd, „dat Hij, opdat Hij het volk met Zijn eigen bloed zoude heiligen, bulten de poort heeft geleden”; en wederom, „door ééne offerande heeft Hij in eeuwigheid volmaakt, degenen die geheiligd worden”. Zoo zegt ook Johannes, dat „het bloed van Christus ons reinigt van alle zonden”.

Maar reinigen of alle besmetting van ons weg te nemen is daarom nog geen heiligmaking. De poort des hemels is zoowel gesloten voor de onheiligen als voor de onreinen. „En in haar”, zegt de Geest, „zal niet inkomen iets dat ontreinigt”, Openb. 21 : 27. Dat is waar, en „zonder heiligmaking zal niemand God zien”, dat is ook waar.

Indien onze zonden vergeven en wij van dezelve gereinigd zijn, hebben wij datzelve verkregen op grond van verlossing, en de verlossing is geschied door offerande : „Wetende dat gij niet door vergankelijke dingen, zilver of goud verlost zijt uit uwe ijdele wandeling, die u van de vaders overgeleverd is, maar door het dierbaar bloed van Christus, als van een onbestraffelijk en onbevlekt Lam”. I Petr. 1 : 18-19.

De verlossingsprijs is het bloed Christi. Het geloof past dit toe, en reinigt er het hart mede. Dit is : „De verlossing

door Zijn bloed, namelijk de vergeving der zonden", Efez 1:7.

De apostel voegt dikwijls reiniging en verlossing bij elkander. „Die Hemzelve voor ons gegeven heeft, opdat Hij ons zoude verlossen van alle ongerechtigheid, en Hem zelve een eigen volk zoude reinigen ijverig in goede werken", Titus 2:14.

Nu is Christus ons niet alleen gegeven tot verlossing, maar ook tot rechtvaardigmaking en heiligmaking. „Hij is ons van God geworden tot wijsheid, rechtvaardigmaking, heiligmaking en verlossing". De wijsheid maakt ons wijs, rechtvaardigmaking maakt ons rechtvaardig, heiligmaking maakt ons heilig en verlossing maakt ons rein.

Alzoo komen wij door het bloed des verbonds uit den put daar geen water in is De Zaligmaker nam het vleesch en bloed der kinderen aan, en de Heilige Geest bewaarde dat gedurende Zijne vorming voor alle verontreiniging. Daarom wordt Christus ook „dat Heilige" genoemd. „Het Heilige dat uit u geboren zal worden, zal Gods Zone genaamd worden".

Hieruit blijkt, dat Christus menschheid niet alleen zuiver was van alle menschelijke verontreiniging, maar dat zij heilig was. De Heilige Geest maakte dezelve heilig, zooals de wet van Adam eene heilige natuur eischte, want Adam was in ware heiligheid geformeerd, en Christus was als mensch ook zoo. En ik geloof dat de Heere Jezus hetzelfde bedoelde, toen Hij met de Joden in gesprek zijnde, zeide: „zegt gij tot Mij, dien de Vader geheilgd en in de wereld gezonden heeft, gij lastert God, omdat Ik gezegd hebbe, Ik ben Gods Zone"?

Waarin deze heiliging ook bestond, dat is zeker, dat ware heiligheid er een deel van uitmaakte. Zonder vlekkelooze reinheid en ware heiligheid, kon de menschheid van Christus niet geschikt zijn voor een tempel waarin al de volheid der godheid lichamenlijk wonen kon.

Het is wel bekend dat Hij dikwijls de Heilige of het Heilige genoemd wordt, zoowel als de Heilige Israëls, want al het ware Israël Gods heeft zijne heiligheid in en door Hem: „want indien de eerstelingen heilig zijn, zoo is ook het deeg heilig, en indien de wortel heilig is, zoo

zijn ook de takken heilig, Rom. 11 : **16**. Niemand kan door die eerstelingen bedoeld worden dan Christus en wij weten dat Hij is de wortel Davids en de wortel aller heiligen. In dezen goeden olijfbroom waren de Joden ingeënt, en de heidenen of wilde olijftakken onder hen waren daarin ook ingeënt en beiden hebben deel aan den wortel en de vetigheid van den olijfbroom, Rom. LI : 17.

Christus wordt genoemd de eersteling; de gemeente wordt het deeg genoemd; Christus wordt genoemd de wortel, de gemeente de takken. Daarom zegt Paulus: „indien de eerstelingen heilig zijn, zoo is ook het deeg heilig, en indien de wortel heilig is, zoo zijn ook de takken heilig”. Maar de takken moeten eerst in den boom ingeënt worden, voordat zij deel kunnen hebben aan den wortel en de vetigheid van denzelfden.

Er is eene tweevoudige vereeniging tusschen Christus en Zijne heiligen; wij zijn vleesch van Zijn vleesch, en been van Zijne beenen, omdat Hij een deel uitmaakt van het vleesch en bloed Zijner kinderen, en hij die met den Heere vereenigd is, is één geest met Hem en dit is het gevolg der wedergeboorte.

Om kort te gaan — Christus vleesch wordt een deel van het vleesch Zijner kinderen genoemd; Zijne gehoorzaamheid wordt de onze genoemd; Zijn leven wordt het onze genoemd; Zijne verlossing is de onze en Zijne heilige natuur als mensch is de onze. En zijnde vereenigd en één met Hem gemaakt, staan wij veilig in Hem en hebben in Hem gerechtigheid en heiligmaking. En als men dit toestemt, kunnen deze volgende onverklaarbare teksten zeer goed verstaan worden, zooals : „God ziet geen ongerechtigheid in Jacob, noch verkeerdheid in Israël”, en „gij zijt in Hem volmaakt, die het hoofd is van alle overheid en macht”, Colos. 2 : 10. En wederom, „want zij zijn onberispelijk voor den troon Gods”, Openb. 14 : 5 en ook deze: „geheel zijt gij schoon, mijne vriendinne, en daar is geen gebrek aan u”, Hoogl. 4 : 7.

In deze zaak spoor ik de waarheid na.

De wet eischt een heilige natuur, een heilig lichaam en een heilige ziel, zooals Adam had. En nu doet de inwoning

des Heiligen Geestes in ons, noch het leven of de bewegingen der zonde in ons te niet, noch in ons lichaam noch in onze ziel; er blijft een vleeschelijke gezindheid welke vijandschap is, en een vleeschelijk lichaam waarin niets goeds woont, in ons over, en toch staan wij volmaakt voor een heilig God en een heilige wet; hier kan ik geen reden van geven, tenzij wij volmaakte heiligheid in ons Hoofd deelachtig zijn en de heiligheid van de menschelijke natuur van den Zaligmaker, in Hem door toerekening als de onze beschouwd wordt.

Op dezelfde wijze zijn wij ook Zijne genade en de heiligheid van Zijne menschelijke natuur deelachtig, en worden zij de onze. God heiligde Christus en zond Hem in eene heilige menschelijke natuur in de wereld, om al de gerechtigheid eener heilige wet te vervullen, en Paulus zegt: „want, en Hij die heiligt en zij die geheilgd worden zijn alle uit één, om welke oorzaak Hij zich niet schaamt haar broeders te noemen”, Hebr. 2:11. En dit wordt genoemd, geheilgd te zijn in Jezus. „Aan de geheilgden in Christus Jezus, den geroepenen heiligen”, 1 Cor. 1:2.

Ik weet dat dit in onze dagen een onbezochte weg is, maar of het geen weg is die in het woord Gods is aangewezen en verhoogd, laat ik aan het oordeel van alle begenadigden en heiligen, en ga over tot mijn volgende hoofdpunt, waarin ik

2e. moet handelen over de ware heiligheid door de inwoning des Heiligen Geestes.

Zooals gij zult hebben opgemerkt, is alles wat er gesproken is over het beeld Gods, gebouwd op de formeering van Adam, die in deze gelijkenis geschapen was, Jac. 3 :9. En de apostel getuigt dat ware gerechtigheid en heiligheid, twee hoofdeigenschappen van Gods beeld in hem waren, welke heiligheid bestond in eenen allerheiligsten invloed, die de Heilige Geest door al de krachten zijner ziel verspreidde.

Deze heiligheid werd in Adam onderhouden door een gedurigen invloeiing, zoolang als hij gehoorzaam was. En de heiligheid der geloovigen is ook tegenwoordig niets anders dan de inwoning des Heiligen Geestes, die bij

ieder geloovig en vernieuwend gezicht van Christus, door het geloof zijne heilige en heiligende invloeden door al de krachten der ziel verspreid

Evenzoo was de verschijning van God in de allerheiligste plaats van den tabernakel en den tempel, wanneer de Heere nederkwam om dezelve met Zijne tegenwoordigheid te heiligen en te wijden, vergezeld van een allerheerlijkste wolk van heiligheid. Dan werd er gezegd, „de heerlijkheid des Heeren heeft het huis vervuld”, namelijk het huis des Heeren. Daarna werd het genoemd, „de allerheiligste plaats” of „het heilige der heiligen”. Daarom zegt ook de Heere, de tempel van Jeruzalem, Libanon noemende, omdat hij van cederen gebouwd was, „de heerlijkheid van Libanon is haar de gemeente gegeven”, Jesaja 35 : 2. Dat is, Hij wil wonen bij hen die tot de huishouding des geloofs behooren, en Hij zal Sion Zijne rustplaats doen zijn tot in eeuwigheid; en Zijnen invloed zal hunne heiligheid zijn.

Dit geeft ook de Heere te kennen als Hij het volgende, bij wijze van inleiding zegt: „Want alzo zegt de Hooge en de Verhevene die in de eeuwigheid woont en diens naam heilig is. Ik woon in de Hoogte en in het Heilige en bij dien, die eens verbrijzelden en nederigen geestes is”. Jesaja 57 : 15.

Hieruit is het duidelijk dat de hemelsche heerlijkheid van den ouden tempel, tegenwoordig in de gemeente is, want Hij die Heilig is, en in de Hoogte en in de heiligheid woont, woont ook bij den verbrijzelden en nederigen van geest.

„Weet gij niet”, zegt Paulus, „dat gij Gods tempel zijt, en de Geest Gods in ulieden woont? Zoo iemand den tempel Gods schendt, dien zal God schenden, want de tempel Gods is heilig, welken gij zijt”. 1 Cor. 3 : **16-17**.

Ik kan ook niet gelooven, dat de heerlijke verschijning Gods, bij de inwijding des tempels, meer majesteit in zich had, dan wanneer Hij de verbrijzelden en nederigen van geest een bezoek geeft, want dan verrijst en schijnt de arme ziel gelijk de zon, en daar heeft zij recht op, want „de heerlijkheid Gods gaat over haar op”. Er mag in den tempel meer te zien zijn geweest, maar meer gevoeld werd er niet. Want

als God door Zijn Geest, met Zijn heerlijk gevolg in ons komt en ons Christus en dien gekruist voorstelt, spreidt Hij Zijne stralen van licht en liefde, heerlijkheid en schoonheid, heiligheid en onsterfelijkheid in ons uit, en wij zijn dan gedurende dien tijd geheel volmaakt en zonder vlekken.

Alles is veranderd, alles is vernieuwd : „De oude dingen zijn voorbijgegaan, alle dingen zijn nieuw geworden”.

Maar als deze hemel op aarde weder weggaat, en alles wat in ons eigen hart is weder te voorschijn komt, en al onze inwendige verdorvenheden en goddelooze begeerlijkheden weder in opstand komen, en onze ijdele inbeeldingen weder aan het werk gaan, hoe bezoedeld ziet er dan deze eens zoo heilige plaats weder uit, en hoe spoedig worden wij dan verontreinigd, want „de gedachte der dwaasheid is zonde” Spr. 24 : g. En hier liggen wij dan ziek van de zonde en ziek van ons zelve, klagende : „Wie zal ons bevrijden van het lichaam dezes doods?”.

Nu begint ook de duivel te werken met zijne listige inblazingen en doorstekende beschuldigingen. Maar de Geest richt de banier tegen hem op, en dit geschiedt gemeenlijk onder de prediking des Woords. Hij getuigt opnieuw van Christus, en stelt hem klaarblijkelijk als voor ons gekruisigd voor ons, en weg gaat de Satan, en de oude mensch wordt ten onder gebracht. Hij is weggedreven met al zijn helsche vermakelijkheden. De Satan schuwt het licht, want de duivel kan; daar hij een onreine geest is, niet anders dan in vuiligheid bestaan. Hij kan ook niet anders, dan op de begeerlijkheden des vleesches azen, want deze zijn zijn element en deze zijn zijne spijze: „stof zal de spijze der slang zijn”, maar „zij zullen geen leed doen, noch verderven, op Mijn ganschen heiligen berg”, spreekt de Heere.

De oude mensch wordt nooit uitgedaan dan door den nieuwen mensch aan te doen. En de nieuwe mensch wordt nooit aangedaan, dan wanneer de Heilige Geest ons Christus op nieuw voor oogen stelt, als wanneer de verlichte ziel, ontvankelijk voor de stralen van Christus aangezicht, hem door het geloof ontdekt. Geloof, hoop en liefde heerschen dan en vertroosten hem, en „terwijl wij dan Hem als in eenen spiegel aanschouwen worden wij

naar hetzelfde beeld veranderd, van heerlijkheid tot heerlijkheid, als van des Heeren Geest”.

Zoo verlost God ons, niet alleen door het bad der wedergeboorte, maar ook door de vernieuwing des Heiligen Geestes en het is door dit onophoudelijk vernieuwend werk, dat wij levendig gemaakt en van gedaante veranderd worden en als den tempel Gods, heilig zijn. Waar deze Geest niet woont, waar de wedergeboorte nooit plaats heeft en waar de lichtstralen van den Zaligmaker niet worden ontdekt, is er ook geen vernieuwend werk van den Heiligen Geest en bij gevolg ook geen ware heiligheid. Het is de inwoning Gods en niets anders, die een ziel kan heilig maken.

De gedaante verandering van Christus op den berg Thabor, is de reden waarom Petrus die een heiligen berg noemt, als hij zegt: „en deze stem hebben wij gehoord, toen wij met Hem op den heiligen berg waren”, 2 Petr. 1: 18. En de gemeente draagt denzelfden naam: „zij zullen geen leed doen, noch verderven op Mijnen ganschen heiligen berg, want de aarde zal vervuld worden van de kennis des Heeren, gelijk de wateren den bodem der zee bedekken”, Jes. 11: 9. Maar deze kennis des Heeren, is alleen door den Geest des Heeren, want deze is het die van Christus getuigt.

Wij kunnen ook zonder den Geest Gods de dingen Gods niet kennen en op dezen berg kan er niet de minste heiligheid bestaan zonder Hem, want „de offerande der heidenen is aangenaam geworden, geheiligd door den Heiligen Geest”, Rom. 15: 16. Alle heiligheid die bij deze te kort schiet, is alleenlijk dat wat de schrift noemt: „een schoonen schijn naar den vleesche”, terwijl onze vleesche-lijke geruste belijders hoogmoedig genoeg zijn op deze gedaante van godzaligheid; maar God zal hun beeld verachten.

Nu nog een woord van raadgeving. Het gezicht dat sommige arme zielen van Christus hebben, door den Heiligen Geest, is zeer duister en daardoor ook den vernieuwendenden invloed van hetzelfde, zeer kortstondig. En daarom, als de geloovige niet zeer opmerkzaam en oplettend

is op het werk des Geestes, zal hij door zulk een verzuim dikwijls zeer onbevredigd blijven. Laat hem acht geven op de verschijning van Christus en hij zal den heiligenden invloed gewaar worden.

De lijdende Stefanus had een wondervol gezicht, toen hij voor den raad stond. want de Geest opende de hemelen en stelde hem Christus'voor oogen als staande aan de rechterhand Gods. Terwijl Stefanus daarop zag werd hij vervuld met de kracht des Heiligen Geestes, en de Geest vernieuwde hem zoozeer en veranderde hem zoodanig naar het beeld van Christus, dat zijn gansche aangezicht blonk en onder de gedaante-verandering, die door dezen invloed bij hem plaats had, ging Stefanus naar de eeuwige heerlijkheid. De oude mensch was voor goed bij hem uitgedaan en afgelegd. Nu kom ik er toe, om

3e. De nieuwe mensch te beschouwen, die in den geloöf-vige geformeerd is en om te handelen over deszelfs heiligheid, Door ùen nieuwen mensch versta ik de vruchten des Geestes, of de verschillende genaden, die de Geest onder Zijne 'werkingen in de ziel voortbrengt. Van deze vruchten wordt gezegd dat zij uit den Geest geboren zijn, zooals onze Heere zegt: „hetgeen uit den Geest geboren is, is geest”, Joh. 3 : 6.

1e. Éene zaak die uit den Geest geboren wordt is licht. En dit licht geeft aan de geloovigen, waar het ook ooit in het hart schijnt, den naam van „kinderen des lichts en kinderen des daags”. Dezulken, zegt Paulus, schijnen als lichten in de wereld, Filipp. 2 : 15 terwijl God, de Vader van deze lichten is, Jac. 1 : 17.

2e. Hetgeen uit God geboren is, overwint de wereld, en dit is de overwinning die de wereld overwint, namelijk ons geloof. Dit geloof is het werk Gods en wordt daarom gezegd, uit God geboren te zijn, 1 Joh. 5 : 4.

3e. Hoop. „God heeft ons wedergeboren tot een levende hope, door de opstanding van Christus uit den dooden”. God baart ons door Zijn Woord. „Naar Ziinen wille heeft Hij ons gebaard, door het woord der waarheid”. Het woord komt in de ziel door den Heiligen Geest, in vele verzekerdheid en verwekt eene verwachting van toekomstige

heerlijkheid. „Wij roemen in de hope der heerlijkheid Gods”. En dit wordt genoemd, „eene goede hope door genade”.

4e. Liefde. „Die lief heeft is uit God geboren”, I Joh. 4 : 7. Deze liefde is de vervulling van het nieuw gebod ons door Christus gegeven, Het wordt een nieuw gebod genoemd, omdat het veel van het oude verschilt, hetwelk zegt: „Gij zult uwen naaste liefhebben als uzelfen”. Maar dit nieuw gebod zegt: „Een nieuw gebod geef Ik u, dat gij malkanderen liefhebt; zooals Ik u lief heb gehad, dat gij ook alzoo malkanderen liefhebt”, Joh. 13 : 34. Hier wordt voor den naaste, de broeder gesteld, en niet „als uzelfen”, maar, „zooals Ik u lief heb gehad”.

ge. Barmhartigheden en vertroosting. God wordt genoemd : „De Vader der barmhartigheden en de God aller vertroosting”. 2 Cor. 1 : 3. God werkt door Zijnen Geest iedere barmhartigheid of genade in ons. Bekeerende, vergevende, bewarende en onderhoudende barmhartigheid of genade, zoowel als elke vertroosting waarin wij ons mogen verblijden.

6e. Leven. „Die God is ons een God van volkomen zaligheid, en bij den Heere den Heere, zijn uitkomsten tegen den dood”. Ps. 68 : 20. Onder de levendmakende werking van den Geest des Heeren gaan wij uit den dood over in het leven. Wij gaan uit het veroordeelend vonnis der wet en onzer conscientie over tot de rechtvaardigmaking des levens en dat wel door het geloof, welk geloof door den Geest Gods gewerkt wordt. Dit is : „het uitspruitsel en de afkomeling” van God, „dewelke hangt aan den nagel die aan een vaste plaats gestoken was”. Jesaja 22 : 24.

7e. God wordt genoemd de Vader der heerlijkheid : „Opdat de God onzes Heeren Jezu Christi, de Vader der heerlijkheid, u geve den Geest der wijsheid, en der openbaring in zijne kennis”. Efez. 1 : 17. Er is eene heerlijkheid, die het woord des Evangeliums vergezelt, waarom het het heerlijk Evangelie genoemd wordt; en er is ook eene heerlijkheid vergezellende het werk der genade in het hart. „Over alles wat heerlijk is, zal een beschutting zijn”. Jesaja 4 : 5.